

IRKA

A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség gyermeklapja
XXVIII. évfolyam, 2021/3. szám

Főszerkesztő: Espán Margaréta, Szerkesztő: Gabóda Eva

Grafika: Kalitcs Erika, Tördelőszerkesztő: Fabján Zoltán

Szerkesztőbizottság: Orosz Illdikó (elnök), Kalitcs Erika, Kulán Ágnes, Espán Margaréta
Lapengedély száma: 3T N° 63.

Nyomatás: Melynik Mikóla magánvállalkozó,
88000 Ungvár, Oszpenko u. 35. +380505236178
Rend. sz: 1520 Példányszám: 5000.

Levelezési cím: c/o KMP SZ, 90202 Beregszász, Ózta Kobilyánszka u. 17.
FORGALOMBA KERÜL A KMP SZ TERJESZTÉSÉBEN

IRKA

Дитячий журнал Закарпатського угорськомовного педагогічного товариства
XXVIII рік видання, 2021/3

Головний редактор: Ешпан Маргарита, Редактор: Габóда Ева

Графіка: Калитич Ерика, Верстка: Фабіан Золтан

Комісія по редакції: Орос Ілдико (голова), Калитич Ерика,

Кулан Агнес, Ешпан Маргарита

Регістраційне свідоцтво: 3T N° 63.

Виготовлено: ФОП Мельник Мікола Васильович

88000 Ужгород, вул. Осипенка, 35. +380505236178

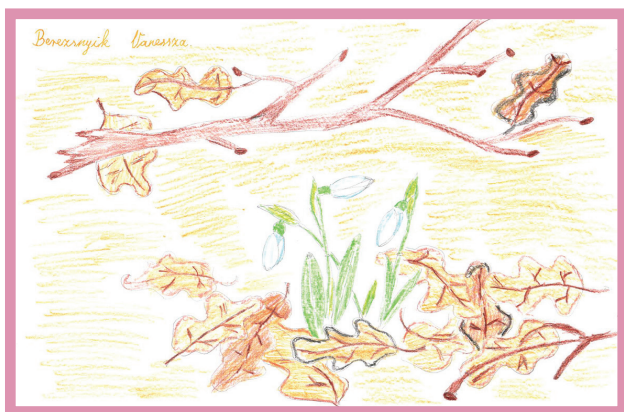
Зам.: 1520 Тираж: 5000.

Поштова адреса: Ешпан Маргарита, Берегово, вул. Озги Кобиліянської, 17.
Розповсюджується Закарпатським угорськомовним педагогічним товариством

IRKA

2021/3

Bereznyik Vanessa, Beregszász

Kláriková Zsófia, Beregszász

Glotov Rosztyik, Beregszász

Gál Csenge, Beregszász

Gál Csenge, Beregszász

Rohovej Dzsenifer, Ungvár

Kedves Irka-olvasók!

Elérkezett egy újabb tanév kezdete. Vannak köztetek, akik már nem az első évüket kezdik az iskolában, és vannak olyanok is, akik csak nemrég lépték át először az iskola küszöbét. Nekik még nem megy olyan könnyen az írás, olvasás, számolás, mint idősebb társaiknak, akik idén már nem a betűket, számokat fogják tanulni. Bármilyen életkorú olvasónk is tartja most kezében ezt a lap-számot, reméljük, talál magának kedvére valót a legújabb *Irka*-ban.

Németh Krisztina

JANKÓ ISKOLÁBA MEGY

Mackó Jankó alig várta,
A száját is nagyra tárta,
Izgalomban fogat mosott,
Anyukának pusztit dobott,
Mogszeppenve, kissé maflán
Szeptembernek első napján
Elindult az iskolába,
Ragyogott az arcoskája,
Ahogy szedte lábacskaít,
Számolgatta ujjacskaít,
Szedte, vette, teremtette,
Táskáját elfelejtette.
Irgum-burgum, mit csináljak?
Haza gyorsan hogyan szálljak?
Tovább menjek? Hazafussak?
Iskolába később jussak?
Nem késhetek, gondolkodott,
Így aztán nagy döntést hozott,
Tovább ment hát táska nélkül,
Tanár néni csak megbékül,
Útközben a patak mellett,
Gyönyörű szép virág termett,
Szedett egy jó nagy csokorral,
Majd arcán fülig vigyorral,
Szégyenlősen meg-megállva,
Belépett az osztályába,
De ott bizony csak azt látta,
Hogy senkinél sincsen táska,
Mikor mindezt elmesélte,
Hasát fogva, nevetgélve,
Minden gyerek zsongott-bongott,
Tanár néni jót mosolygott,
Megúsza hát szidás nélkül,
Szuper első nap lett végül!

Rovatvezető: Gabóda Éva

Tóth Ágnes

SÜN ALADÁR

Sün Aladár megpihen,
hátán körte, alma,
tarkabarka szőnyege
színes avar halma.
Távolabb egy kis tücsök
hegedűjét nyúzza,
szomorúan zengedez
nyárbúcsúztatója.
Köhögnek a hajnalok,
dér száll fűre, fára,
csizmacskát húz Sün Ali,
úgy megy óvodába.

Sarkadi Sándor

LOMB LEHULLOTT, MÁK KIPERGETT

Lomb lehullott,
mák kipergett,
őszi ágat szél diderget.
Hidegebb a
napsugár is,
elment a fecskemadár is.
Máris, máris
odavan a nyár is.

Galambos Bernadett

ŐSZ AZ ERDŐN

Meseország ez az erdő!
Levélhulló, porkergető.
Játszik a szél,
csupa sárga, piros, bordó
játsszótársa.
Úgy szereti, megöleli,
öleléssel táncba viszi.
Perdíti és megforgatja,
avartársaira rakja.
Aztán újabb dalra
zendít,
hírül viszi, hírül hordja,
ez a nóta, búcsúnóta.
Meseország ez az erdő,
s mire véget ér a nóta,
felkészül a hideg télre
a kicsi sün, őz és róka.

Majtényi Erik

KÖD

Köd, köd, sűrű köd,
napsugárka megszökött.
Eltakarja hegyek lánca?
Belebújt egy csigaházba?
Fereteges fellegekbe?
A tolvaj Ősz zsebbe tette?
Aki tudja, mondja meg:
hova bújt el, hova lett?

A KÉRKEDŐ MEDVE

Szláv népmese

Egyszer volt, hol nem volt, élt egyszer egy medvekoma. Nagyon büszke volt magára. Folyton dicsérte magát:

– Nincs a világon erősebb nálamnál! Én vagyok a legnagyobb, a leghatalmasabb! Nem félek senkitől, senki elől nem szaladok el.

A róka épp az erdőben csatangolt. Meglátta a medvét – az ott állt egy fatönk mellett, és magában beszélgetett. Fülelni kezdett a róka. „Lám csak, a vén kérkedő! – gondolta a róka. – Megállj csak, majd megmutatom én neked, hogy van nálad erősebb is!” Odafutott a medvéhez, mélyen meghajolt előtte és megkérdezte:

– Mit mondtál az imént, medveapóka?

– Azt, hogy mindenkinél erősebb vagyok!

– Úgy van, apóka – mondta a róka –, ez igaz!

Nincs nálad erősebb az egész erdőn!

– Az egész világon sincs! – bömbölte a medve.

– Ó, apóka, van, azt mondják, van!

– Ugyan, ki erősebb nálam?

– Az ember.

– No, mutasd meg hát nekem azt a híres embert!

– Gyere, megmutatom.

Kilépett a medve meg a róka az országútra. A róka az út menti bokorhoz vezette a medvét és megkérdezte:

– Látod-e, apóka, ezt a sűrű bozótot?

– Látom.

– Itt elrejtőzünk, és várjuk az embert.

– Jól van – felelte a medve. Bebújtak a bozótba, és meglapultak. Alighogy leültek, látják, öreg emberke lépeget az úton, ősz öregecske, fél lábbal sántít, mankóra támaszkodik. A medve gyöngéden oldalba taszította a rókát, és megkérdezte:

– Ez az ember?

– Dehogyan ez! – felelte a róka. – Ez csak volt valamikor. Most már feleakkora sincs, mint az ember... Hadd menjen békével, mi pedig várjunk tovább.

Tovább gubbasztott hát a bozótban a róka meg a medve. Várták az embert, kémlelték az utat. De az ember még mindig nem mutatkozott. Unta már magát a medve, elálmosodott. Már éppen el akart szunyókálni, amikor a róka megbökte a vállát.

– Ne aludj, apóka! Vigyázz, közelít valaki az úton! – Egy kisfiú haladt arra, egy öklömnyi kisfiú. Nézte a medve, és megkérdezte a rókától:

– Ez az ember?

– Nem, apóka – mondta a róka. – Hogy volna ez ember! Ez majd csak lesz. Most még negyedakkora sincs, mint egy ember... Hadd menjen a maga útján, mi meg várjunk türelmesen.

Tovább vártak hát a bozótban. Elunta magát a medve. Dörmögni kezdett, mérgeledni.

– Hallgass, apóka! – mondta a róka. – Ne mérgeledj! Most már biztosan jön az ember! – Kikukkantottak a bozótból, hát egy fehér lovon ülő fiatal vadászt pillantottak meg. A vadász vállán tegez, benne nyílvevesszők, kezében pedig íj.

– Látod, apóka, ez az ember – mondta a róka. – Nézd!

Kiugrott a medve a sűrűből, két lábra állt és bömbölt egy hatalmasat. A vadász lova megugrott, a rókának minden szőre szála égnek meredt, olyan rettenetes volt a medve hangja. De a vadász rá se hederített. Lefogta a lovát az ügyes vadász, hegyes nyílvevesszőt húzott ki a tegeből, és célba vette a medvét. A nyíl a medve fülét lyukasztotta át. Felordított a medve fájdalmában, és futásnak eredt. A róka ott ügetett mellette, és nevetve kérdezte:

– Ott az ember, apóka, miért nem nézed?

– Ó, róka, nem nézhetem: a szemembe esett valami! – kiáltotta a medve. És futott, ahogy csak a lábai bírták.

Ha a medve el nem szaladt volna, az én mesém is tovább tartott volna.

PAPÍRTÁNYÉR-VITORLÁS

Hozzávalók: papírtányér, fagylaltbot/faspatula; WC-papír-tekercs, színes papír, tempera- vagy akrilfesték, ecset, PVA-ragasztó, olló, filctoll, díszítőelemek (matricák, gombok).

díszítőelemek (matricák, gombok).

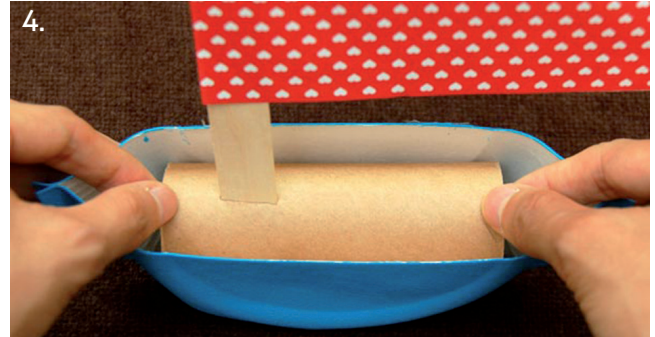
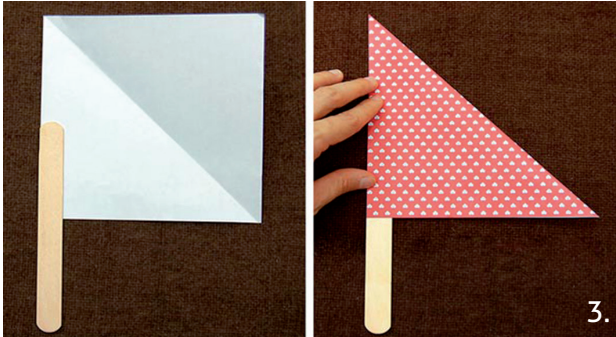
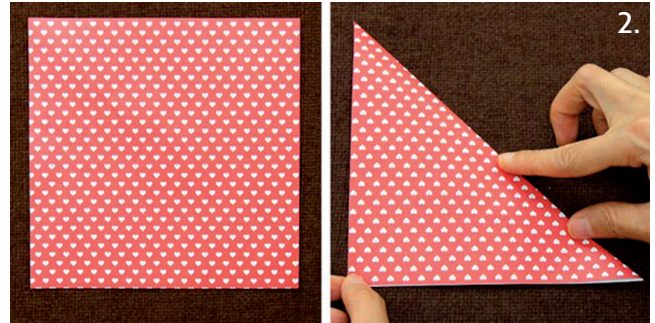
Elkészítés: A papírtányért kettétűrjük, és a hajtás vonalán ollóval elvágjuk. Az alját betűrjük, hogy megálljon a „talpán”.

A két fél oldalt szembe fordítva összeragasztjuk a széleinél és az aljánál. Kifestjük tetszőleges színnel (1. sz. fotó).

Egy négyzet formájú színes lapot a sarkára hajtunk (átló mentén) – ez lesz a vitorla (2. sz. fotó). A spatulát a négyzet

széléhez ragasztjuk úgy, hogy körülbelül a fele belülré kerüljön (3. sz. fotó). A megfelelő méretű WC-gurigát bemetesszük ollóval, ebbe állítjuk a vitorlát. A WC-gurigát beleragasztjuk a hajótestbe. Ha szeretnéd tovább díszíteni a hajót, ragassz néhány gombot vagy matricát az oldalára vagy a vitorlára. De lehet mentőövet vagy akár horgonyt is készíteni papírból, és kiegészíteni a vitorlás felszerelését.

Száradás után a hajó még vízre is bocsájtható. Jó barkácsolást!

KUKORICABABA

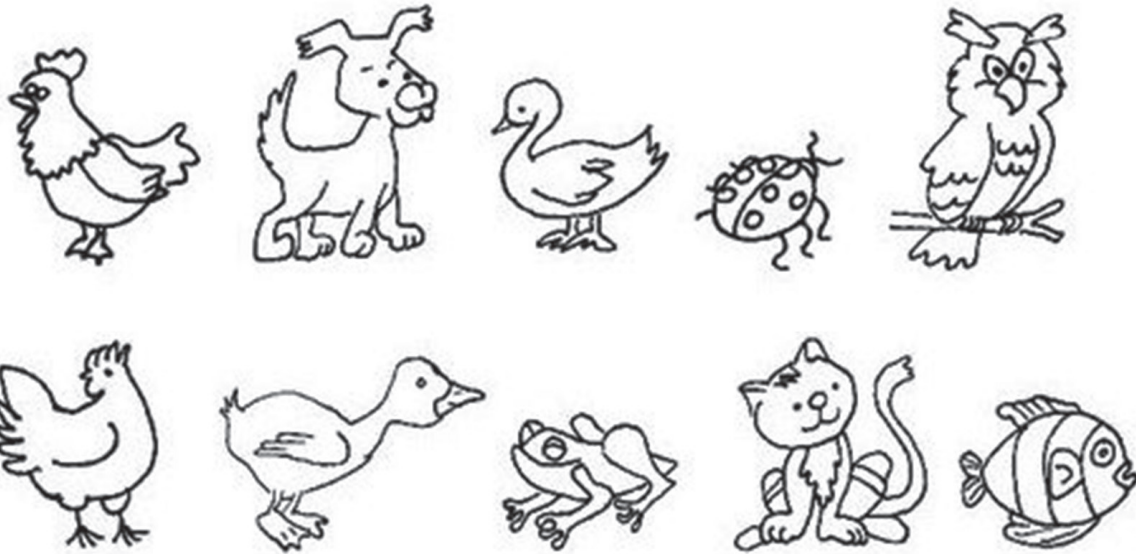
Sokak számára ismert a csuhébaba vagy a csutkababa. Ősszel alapanyag is könnyen beszerezhető hozzá. Most egy olyan babát ajánlunk elkészítésre, amely a kukorica felhasználásával kicsit ez is, kicsit az is.

Hozzávalók: szép, szemes kukoricacső hántatlanul (legyen rajta a csuhé), hurkapálca, kötözőszalag, szemek, szájnak piros filcanyag (de ezt felrajzolni is lehet), tömőanyag (vatta vagy hungarocellgolyó).

Elkészítés: A kukoricacsövön óvatosan felemeljük a száraz borítóleveleket (csuhét) úgy, hogy két oldalt egy-egy szélesebb levelet kihagyunk. A többi levelet összefogjuk, és a tömőanyagot gömbformára igazítva behelyezzük, a tetején összekötjük szalaggal. A „haját” széthúzzuk, a „kezeit” két oldalra igazítjuk. Arcot festünk vagy ragasztunk a babának, végül alulról hurkapálcát szúrunk a kukoricacsőbe, és ezzel el is készültünk. Nagyszerű őszi dekorációs ötlet lehet, de babázós játéknak is alkalmas.

ÁLLATI

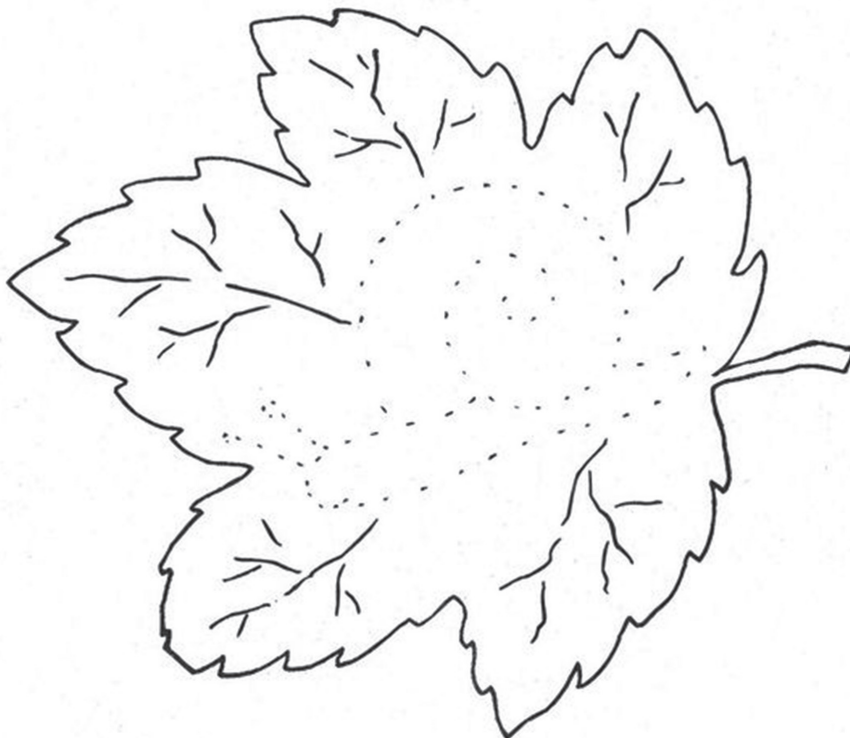
A képen különféle háziállatok és vadon élő állatok láthatóak. Már első ránézésre is különböznek egymástól, de némelyeknek közös tulajdonságaik is vannak.

Feladatok:

- Nevezd meg a háziállatokat!
- Nevezd meg azokat az állatokat, amelyek testét nem fedi toll vagy szőr!
- Melyik állatnak van a legtöbb lába?
- Színezd ki a kétlábú állatokat!
- Pirossal karikázd be azt, amelyik tud úszni!
- Kékkel karikázd be azt, amelyik tud repülni!

RAJZOLÓS: KI LAKIK A LEVÉLEN?

Ha a levélen látható szaggatott vonalak mentén haladsz a ceruzával, akkor kirajzolódik egy kedves állatkának a körvonala. Ha sikerült megrajzolni, színezd ki!

Gárdonyi Géza
UGRI MEG BUGRI

Túl a rónán van egy nagy erdő. Abban él két mókus. Az egyik neve: Ugri. A másik neve: Bugri.

Ezek a mókusok édestestvérek volnának. Csak hogy mi történt?

Mikor az apjuk, az öreg mókus meghalt, a temetés után Ugri beült az odúba, és így szólt:

– Kedves öcsém, Bugri, eredj, és keress magadnak más hajlékot: én itt maradok.

– Adj legalább az útra egy-két bükkmakkot – mondotta Bugri szomorúan.

– Ej, édes öcsém – felelt Ugri –, nagy az erdő, sok a bükkfa, szedegess az úton!

Azzal kihozott az apja kamrájából egy bükkmakkot, és jó étvággal megebédelte az ajtó előtt. Az öccsének egy falatot sem adott. Bugri elindult nagy búsán a vadon erdőbe hajlékot keresni. Az első odút egy tölgyfán találta. Csakhogy amint fölfutott a fára, és bekukkantott az odúba, kiszólt onnan a sárga szemű fülesbagoly:

*Ihi-uhu, hókuszpókusz,
mit akarsz itt, Bugri mókus?*

– Csak jó napot kívánok, bagoly ténsasszony – felelte Bugri ijedten. Azzal továbbugrott.

Egy másik odúból meg a kígyó sziszegett rá:

*Szikra csípje meg a lábad,
elmenj innen, mert megváglak!*

Egy harmadik odúból meg a sündisznó utasította vissza:

*Nini, hát kend itt mit kémszel?
Majd megbököm a tüskémmel!*

Egy helyen meg félig sem mászott föl a fára, a vadgalamb nekiesett a párjával, és úgy összecsapkedte szegény mókust, hogy azt sem tudta, melyik lábára sántítson.

Nagyon búsult a kis mókus.

– Hiába járom az erdőt – szólott búsán. – Nincs itt üres lakás. Mi lesz belőlem? Eső megver, szél megfúj, aztán meg majd jönnek a téli fagyok: gyöngé kis bundámban bizony megvesz az isten hidege.

Hát amint így töprenkedik a faágon, egyszer csak kidugja a fejét a kéreg alól egy szarvasbogár.

– Jó napot, mókus úr – így szól tisztelettel hozzája –, miben fő a feje?

– Nagy az én bajom, szarvasbogár pajtás – feleli a mókus. – Vándorúton vagyok, hajlékot keresek. Csakhogy épp az a bajom, hogy az egész erdőben nincs üres odú.

– Bizony – felelt a szarvasbogár –, sok a lakó az erdőben, hanem azért ha dolgozni nem restell, mókus úr, ajánlok én szívesen egy alkalmas odút.

– Előre is köszönöm – felelt a mókus –, mondhatom, nagyon jót cselekszik velem.

– Hát csak jöjjön utánam – mondotta a szarvasbogár.

Azzal repülésnek indult, és repült, repült jószágos dongással sok fán keresztül, míg végre elérkezett egy öreg tölgyfához.

A mókus, bár megizzadt, de azért csaknem vele egyidőben ért oda.

– No – szólott a szarvasbogár –, itt tessék dolgozni. Olyan pompás odú van itt, hogy egy medve is ellakhatnék benne.

Azzal be sem várta a mókus köszönetét, jó napot kívánt, és tovább repült a vadcseresznye fára.

A mókus örvendezve szaggatta le az öreg kérget, amely az odút borította, és csakugyan jó lakást talált ott magának. Persze hetekig tartott, míg rendbe tudta szedni. Mert ágyat, polcot, ajtót mind egymaga csinált. Hanem aztán nagy is volt a gyönyörűsége, mikor az első zsák mogyorót beszállította a kamrába.

– Nem félek most már – szólott – sem hótól, sem esőtől, sem a téli nagy hidegtől.

És egész nyáron hordta be szorgalmasan a télirevalót.

Hát Ugri mit csinált ezalatt?

Bizony nem csinált semmit. Még arra is rest volt, hogy eljárt volna a szomszéd völgyben lévő diófákra ebédelni: egész nyáron, egész őszön otthon eszegette, amit az apja hagyott neki a kamrában. Nagyokat heverészett, táncolt is hébe-korba. Esténként pedig kiült a hajlék elé, és vígan furulyázott.

Még csak arra sem gondolt, hogy a rozszant ajtót meg kellene igazítani. Lassanként megromlott az úgy, hogy utoljára már csak egy szeg tartotta az odú előtt.

Azonközben elmúlt a nyár. A zöld erdő lassanként átváltozott sárga erdővé. A falevelek lehulltak. A hideg szél lerohant a havasok tetejéről, és haragos zúgással rázta le a fák megmaradt lombjait. A rozoga ajtót is leszakította.

Akkor szállta meg csak a félelem Ugri.

– Jaj, Istenem – szólott –, itt a tél a nyakamon, és én még nem is gyűjtöttem!

Szaladgált, kapkodott jobbra-balra ennivaló után, de már akkor a makkot, mogyorót fölették a vaddisznók, a diót pedig betakarította a borz. Ami kis hulladék maradt volna még a földön a haraszt között, azt a hó egy éjjel vastagon betakarta.

A mókus ínségre jutott. Behúzódott a legbelső rejtekszobába, és ott bánkódott a nyomorúsága fölött. Csakhogy a téli szél ott sem hagyott neki nyugtot: besuhogott az ajtótlan odún, és megháborgatta kegyetlen hidegével Ugri urat.

Ekkor jutott eszébe az öccse. Vajon mi lett abból? Hátha annak jó meleg hajléka van, s tele a kamrája?

– Bizony rosszul bántam vele – szólta aztán könnyezve –, de annak mindig jó szíve volt, talán megkönnyörül rajtam.

Éhesen és dideregve nekiindult a zúzmarás erdőnek. Sehol egy falevél, sehol egy bogár, sehol egy pillangó. Csak a vaddisznó turkál a hóban, s a varjak kárognak a száraz faágakon.

Bekopog az első odún, amelyet talál. Semmi felelet. Kopog erősebben. A fülesbagoly fölébred a sok kopogásra, és mérgesen kirobban. Megcsapkodja a szárnyával, megcsipkedi a csőrével:

Adta kóborló mókusa!

Kendnek ide semmi jussa!

*Mit zavar itt, ilyen-olyan,
az én csöndes lakásomban?*

Megy odább a nyomorult mókus. Keze-lába reszket a hidegben. A fülei különösen fájnak.

Bezörget a második odún. Zörget itt sokáig.

– Ki az? Mi az? – szól a kígyó, az álmat kidörzsölve a szeméből. – Ki mer engem háborgatni?

– Kérem alássan – kiabál be Ugri –, nem lakik itt egy Bugri nevű mókus?

– Micsoda! – szól mérgesen a kígyó. – Hát tudakozó intézet az én házam?

Azzal kiugrik, és akkorát csíp a mókus lába szárán, hogy az visítva menekül.

Megy dideregve és éhezve tovább. Megint talál egy odút.

Ide már nem mer bekopogtatni. Megvárja az éjszakát. A csikorgó hidegben aztán bekukucskál a hasadékon, de sötét van: nem lát semmit. Kinyitja a zárat, hogy beljebb nézhessen, eközben megcsúszik a lába, és zsupsz! – beesik az odúba.

A sündisznó odúja volt az.

A sündisznó nehéz álomban, összekuporodva feküdt az odúja fenekén. Égnek állott minden tüskéje. Jaj, a mókus de megjárta: ezer tüske közé esett! Alig tudott vissza kimászni az odúból. Végre hetekig tartó keserves kóborlás után ráakadt az öccse hajlékára. Kopogtatott alázatosan.

– Ki az? – kérdezte Bugri.

– Én vagyok, a te szerencsétlen bátyád.

Bugri kinyitja az ajtót, és nyakába borul a bátyjának.

– Isten hozott! No, szép tőled, hogy meglátogattál!

– Hát nem haragszol rám? – kérdezte Ugri sírva.

– Hogy haragudnék rád, mikor látom, micsoda siralmas állapotban vagy?! Beteg voltál, édes bátyám? No, gyere a meleg taklókánapémra, takard be a lábad mohapaplanommal, aztán egyél is valamit, mert látom, éhes vagy: aztán mondd el, mi történt veled.

Hogy miképpen beszélte el Ugri mókus az öccsének a nyomorúságát, azt már én nem tudom. Hanem azt láttam, egy hét múlva hogyan sietett haza egyik zúzmarás fáról a másikra ugrálva. Pedig ugyancsak meg volt terhelve: egy ajtónak való fenyődeszkát cipelt, meg egy meleg pokrócot meg egy zsák mogyorót.

Aranyosi Ervin

AZ EGÉR ÉS AZ ALMA

Apró kis egérke talált egy nagy almát.
Ezzel legyőzheti éhsége hatalmát.
Néhány napig jó lesz az alma ebédre.
Mindennap jóllakik végre az egérke...

Büszkén gurította, hazafelé futva,
ám a kerek alma nem fért be a lyukba.
Kicsi volt a nyílás, hatalmas az alma,
apróra szétrágni mikor lesz alkalma?

Mert a macska les rá, kint lenni veszélyes,
mikor a fenevad egérhúsrá éhes.
Ám ha segítséget kér más egerektől,
osztozni is illik, s fogy az alma egyből!

Mit lehet hát tenni? Ezen gondolkodott,
s közben megéhezett, hát hozzá is fogott.
Így az alma héját körbe mind lerágta,
így már betolhatta apró odújába.

Csakhogy az egérlyuk megtelt az almával,
egérke kint maradt a riadalmával.
– Jó, az alma megvan, de ő hol fog lakni,
hol fog az almával kettesben maradni?

Aztán jött egy ötlet, az jutott eszébe,
nem túl messze lakott egy kedves egérke,
aki tetszett neki, kit szívesen látna,
úgy döntött, elhívja almavacsorára.

Fel is kerekedett, már a szíve hajtja,
másik egérlyukat rejt a szomszéd pajta.
Az egérlányzó ott lakott magában,
várta a herceget egérpalotában.

Egerünk sem volt rest, bekopogott szépen,
szép szerelem lobbant apró kis szívében.
Ha az egérlányka ezt majd viszonozza,
esküvőjük napját még közelebb hozza.

Ha egy szív felizzik, azaz lángra lobban,
jobb, ha érzéseit nem tartja titokban.
Jött hát a lánykérés, az egyenes beszéd,
egerekhez méltón megkérte a kezét.

Így lett hát valóság a kettőjük álma,
meg is volt a lagzi, nagyon gyorsan. Már ma!
Vajon mi lett volna, ha nincs az az alma?
Győzött volna úgy is a szerelem hatalma?

Így e naptól kezdve a lánykánál laktak,
almát enni pedig gyakran átszaladtak.
És ha az almából egy darab még volna,
talán ez a mese sokkal tovább szólna.

A HÁROM DIÓ

Magyar népmese

Volt egyszer egy igen-igen szegény ember. Olyan erősen szegény volt, hogy a három árva gyermekén kívül egyebe sem volt. Még azokat sem tudta mivel eltartani. Egy nap azt mondta nekik:

– Na, fiaim, vegyétek az utat elejetekbe, s menjetek, ki merre lát, mert én nem tudlak titeket tartani. Nincs mivel, mert én szegény ember vagyok.

El is ment a három testvér, s mikor egy keresztúthoz értek, azt mondták, hogy három esztendő múlva itt találkoznak, s akkor meglátják, ki mit szerzett. El is váltak, elmentek, ki merre.

Mikor betelt a három esztendő, eszébe jutott a legkisebb fiúnak, hogy haza kell indulnia. Egy öregembernél szolgált. De olyan becsületesen szolgált, hogy örökké jobban megcsinált mindent, mint ahogy mondták. Egy nap az öreg elé állott.

– Na, öregapám, betelt a három esztendő, s immár el kell mennem, hogy találkozam a testvéreimmel. Amit megérdemlek, azt add nekem fizetségbe.

Az öregember fel is kelt, elővett háromszáz aranyat, három diót, s letette az asztalra.

– Na, fiú, ha a pénzt elveszed, tudd meg, nem adom tiszta szívből. De ha elveszed a diót, azt tiszta szívből adom.

A fiú azt gondolta magában: „Amilyen tiszta szívből én őket szolgáltam, ha olyan tiszta szívből találja adni a diót, akkor azt veszem el.” Mondja is a fiú:

– Na, maradjon békével, öregapám! Elveszem a három diót, mert azt tudom, tiszta szívből adja, s ha élünk, még megtérek ide.

– Járj békével, s az Isten adjon szerencsés utat, de én tudom, hogy ide hozzám soha meg nem kell térned.

Ment a fiú a keresztúthoz, s összetalálkozott a testvéreivel. Kérdik is egymást, ki mit kapott, mutassa meg. Testvérei elővették a sok aranyat, ő pedig a három diót. Kezdték szidni a testvérei, hogy három esztendőt három dióért szolgált.

– Nem baj, én ezt is szeretem. Nekem ez is jó, mert tiszta szívből adták.

A testvérek elzavarták a kisebbet, hogy ne egyszerre menjenek haza, mert ha édesapjuk meglátja a három diót, nem állja meg szidalom nélkül. A kicsi bement az erdőbe, megvárta, míg testvérei előremennek, majd ő is elindult utánuk. Mentében megéhezett, de étele nem volt. Egy kúthoz ért, s azt gondolta magában: ha nincs mit egyen, legalább igyon. De mi jön eszébe? Törjön csak meg egy diót, megeszi, arra csak jobban esik a víz. Elő is veszi a diót, de mikor megtöri, megrémül. Csorda juh kezdett kifolyni belőle. Csengettyű a nyakukban, de annyi volt, hogy nem is tudta megolvasni! „Ej – gondolta magában –, van mivel édesapámhoz hazamenjek.” Elfelejtette a szomorúságát, étlenségét, csak mehessen haza.

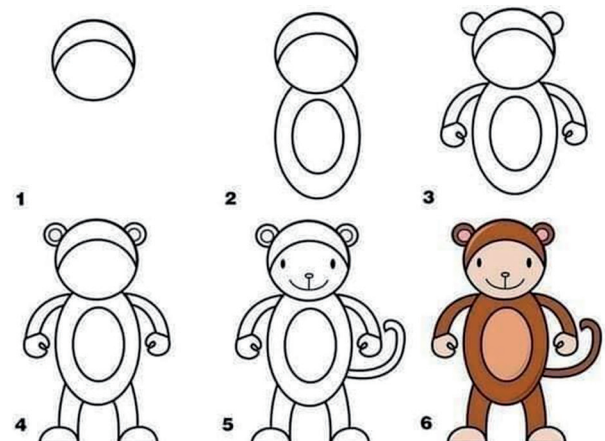
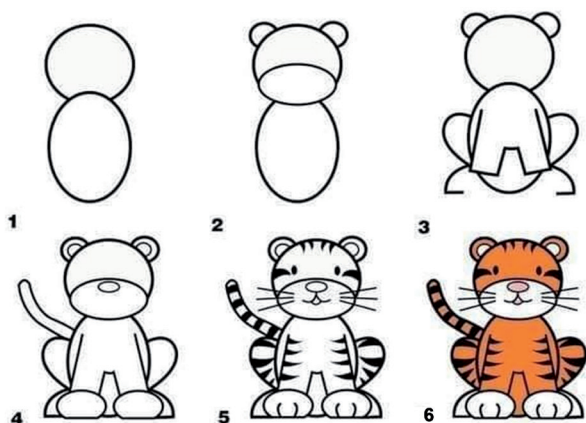
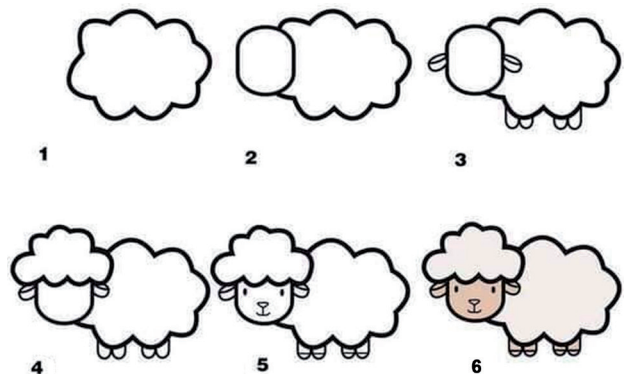
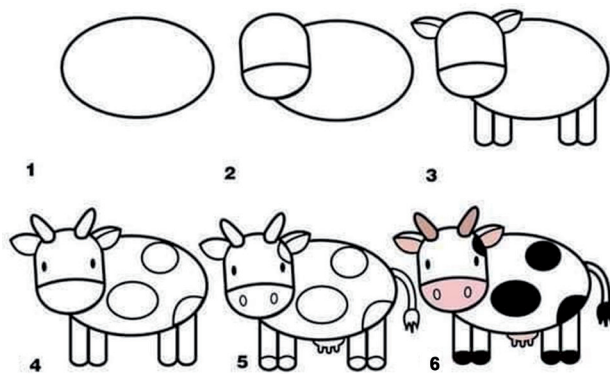
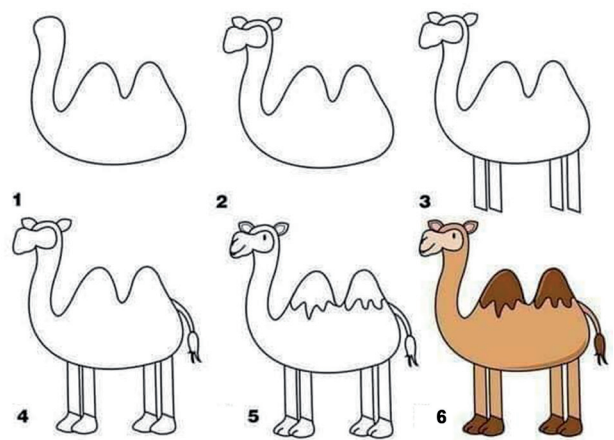
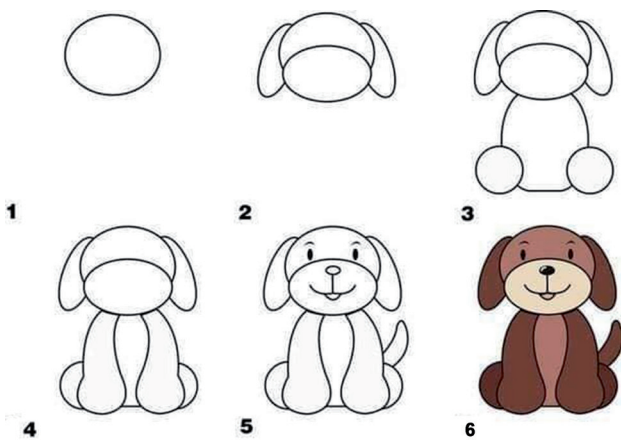
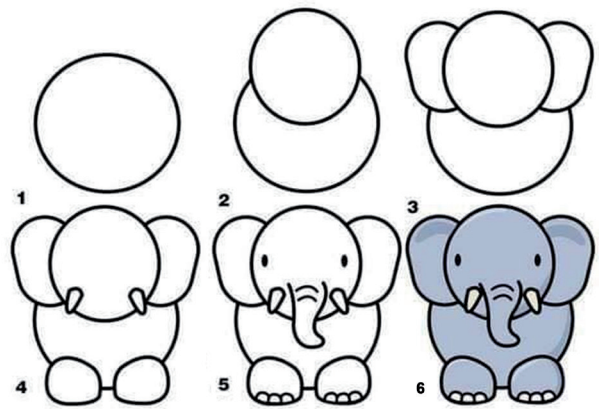
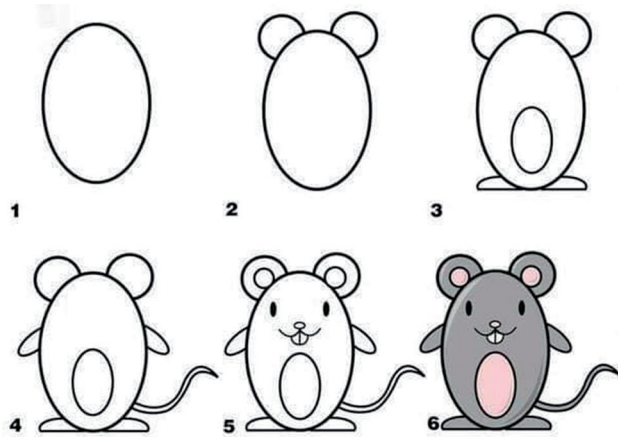
Az úton eszébe jutott, hogy még egy diót meg kéne törni. Mikor azt is megtöрте, marhák kezdtek kifolyni belőle s ökrök. Legutoljára egy szekér, két szép ökrrel befogva. Felült a szekérra, a juhok s a marhák, mintha parancsra tennék, olyan szépen balagtak utána. Közel a házhoz eszébe jut a harmadik dió is. „Törjem csak fel ezt is, ne vigyem épen haza.” Abból meg egy világszép leány szállott ki. Mikor a fiú meglátta, úgy megörvendett, azt se tudta, hol van.

Mikor a másik két testvér hazaért, éppen csak megmutatták az aranyat, ki mit kapott, hát csak megérkezett a kisebb is: egy nyáj juhval, egy csorda marhával, s egy szép leánnyal az ökrös szekéren. Megijedt a két testvér, mikor meglátták, hogy honnét kapta ő azokat, mert mikor elváltak, csak három diója volt.

– Ugye, mondtam én nektek, hogy azt tiszta szívből adták. Nem lehet, hogy az ember csak a pénznek örvendjen. Abból a három dióból kelt ki minden, amit itt láttok. Most kacagjatok, ha tudtok!

Elindult a másik két testvér is, hogy megkeressék az öregot, akinél szolgált, de sem az öregot nem lelték meg, sem ők nem tértek meg többet soha. Kisebb öccsük otthon maradt, s eltartotta édesapjukat is haláláig. S ő maga máig is él, ha meg nem halt. Még most is feji azt a nagy nyáj juhot.

ÁLLATRAJZOK 6 LÉPÉSBEN

Tóthárpád Ferenc versei

FOGÓCSKA

Uccu neki,
menekülj,
kezem közé
ne kerülj!
Utolérlek,
megfoglak,
krumpliszákba
beduglak:
Zsákom száját
bevarrom,
s a piacon
eladom.

„Zsákbamacskát
vegyenek,
cipeltem már
eleget!
Aki veszi,
hadd vigye,
nem bánja azt
senki se!”
Így ne járj, hát
menekülj,
kezem közé
ne kerülj!
Fuss!

PIPADAL

Katona volt ükapám,
katona volt nagyapám.

Pám-pám paripám,
katona lett az apám.

Pám-pám paripám,
tűzet okád a pipám.

Tüze hamar lelohad,
csak a hamuja marad.

Tekeredő füstje
azt írja az égre:
nagyobb szükség volna
kovácsra meg pékésre

SZÍNEZŐ

Nevet fenn a felhő,
kacsingat a nap,
huncut mosolyukból
szivárvány fakad.

Lenn a réten sok-sok gyerkőc,
mint a csodát, úgy lesi!
Hol kezdődik, s hol tűnik el?
Ezer szempár keresi!

Itt a vége, onnan indul?
Onnan indul, s ide tart?
Esőcseppben tündökölve
csúfolja a zivatart!

Azt hittem, hogy majd elérem,
ám hiába szaladok,
és hiába kérem innen
a felhőt és a napot.

Csípje csalán! Vesztett több is!
Bolond az, ki Napot kerget!
Szivárványra, hogyha vágyom,
legfeljebb majd festek egyet,

közben pedig dúdolom, akad még rá alkalom:

nevet fenn a felhő,
kacsingat a nap,
huncut mosolyukból
szivárvány fakad!

ANYANYELVI IRKA-TÁBOR 2021

Huszonötödik alkalommal rendeztük meg augusztus 16. és 20. között az Anyanyelvi Irka-tábort, melynek idén az Aknaszlatinai Bolyai János Líceum adott otthont. Az Irka-tábor célja, hogy élő magyar nyelvi közeget teremtsen azon gyerekek számára, akik nem magyar többségű településen, szórványvidéken élnek, de felmenőik között vannak magyarok, és/vagy magyar nyelvű iskolába, vasárnapi iskolába járnak.

Ebben az évben Bustyaháza, Szolyva és Técső településekről, illetve a helyi iskolából több mint 30, főként elemi iskolás gyerek táborozott velünk. 16-án érkeztünk meg a helyszínre, s a szállások elfoglalása után főleg ismerkedéssel, játékkal, csoportalakítással töltöttük a napot. Este a *Vivo* című rajzfilmet tekintettük meg.

Minden Irka-táborba érkeznek hozzánk diákok a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskoláról, akik nyári gyakorlatukat töltik nálunk. Idén óvodapedagógia, tanító és magyar nyelv szakos hallgató is táborozott velünk, akik a csoportok vezetésén kívül kézműves-foglalkozásokat, játékokat, sportvetélkedőket is szerveztek a táborozók számára. Emellett Farkas Fiú Szamanta helyi pedagógus is kézműves-foglalkozásokkal színesítette a programot.

Az estét rajzfilmnézéssel, tánccal töltöttük, leszámítva a tábor utolsó estéjét, amikor is sor került a hagyományos *Ki mit tud?*-ra. Itt a négy csoport – Szivárványok, Szmájli, Tulipánok és az egyetlen fiúcsoport, a Yoda-csapat – a hét folyamán készült plakátjaikat, indulóikat és egy, a *Just Dance!* programmal készült koreográfiájukat mutatták be. Előadásukat könyvvel, oklevéllel és az *Irka* legújabb számával jutalmaztuk.

Smile csapat

Szivárványok csapat

Tulipánok csapat

Yoda csapat

1. Caravaggio (ejtsd: karavádzsó): Gyümölcskosár, 1596, olaj-vászon, 46 x 46,5 cm

A fenti gyümölcskosarat az olasz barokk kor egyik legkiemelkedőbb festője, Caravaggio készítette. 25 éves volt, amikor ezeket a hétköznapi és jól ismert körteket, almákat és szőlőfürtöket vászonra vetette. Az egyszerű kompozíció mégis nagy port kavart, ugyanis ezt a képet tartjuk az első „újkori” modern csendéletnek, melyen nem szerepel emberi alak, hanem maga a gyümölcskosár a kép fő témája. Semmilyen figyelmet elvonó háttér vagy kiegészítő motívum nincs a képen. A 16. században nem tartották sokra azt az alkotást, amelyen nem szerepeltek emberalakok, a görög vagy a római mitológia képviselői, esteleg egy-két híres történelmi alak vagy valamilyen bibliai szereplő. A csendélet mint különálló műfaj ekkoriban kezdi kivívni az őt megillető helyet a művészeti műfajok sorában. A Caravaggiohoz hasonló művészek rámutatnak arra, hogy a környezetünkben található tárgyak sokat elárulnak rólunk, szokásainkról, és azok ábrázolásával is elmondhatunk összetett üzeneteket. Ami még érdekesebbé teszi ezt a gyümölcskosarat, az abban mutatkozik meg, hogy a festő nem tökéletesre polírozott, kirakatba való gyümölcsöket fest meg, hanem rothadásnak induló, megütődött és bogárrágtat almákat ábrázol, melyeknek a levelei is száradásnak indultak már. Ezzel az ábrázolásmóddal saját egészségi állapotára is utalt a festő. Amikor Caravaggio a képet készítette, sárgaságot kapott, és a ma már könnyebben kezelhető betegségbe majdnem belehalt. Az ifjú Caravaggio, akit a betegség vasfoga rágtott, a sérült gyümölcsökben hasonlóságot fedezhetett fel saját állapotával.

A milánói Giuseppe Arcimboldo (ejtsd: arcsimboldó) szokatlan képein a gyümölcsök, zöldségek és tárgyak összeállításából, kompozíciójából olyan portrékat készített, amelyekben felismerhetőek voltak a portrén ábrázolt személy arcvonásai. Két német-római császár udvari festője is volt, és a jobb oldali képen is II. Rudolf császár portréját láthatjuk gyümölcsökből és zöldségekből összeállítva. A portrén a császárt a római isten, Vertumnus képében festi meg, aki az évszakok változásáért és a bőséget hozó kertekért volt felelős. Nem is csoda, hogy tetszett a császárnak ez a hasonlat, hogy egy istenhez hasonló szerepe van a festő képében, akitől a föld termékenysége is függ. Figyeljétek meg a portrén, milyen zöldségeket és gyümölcsöket látok, próbáljátok összeszámolni, hányat ismertek fel!

Rovatvezető: Kulin Ágnes

Kedves Művészetkedvelők!

A gyümölcsöknek gazdag szimbolikus jelentése van: az alma a bűnbeesés gyümölcseként az Istennel szembeni ellentmondásra emlékeztet bennünket, és a paradicsomi kert utáni vágyainkat tápálálja, de egyben a tudás szimbóluma is. A nektár és a gyümölcsöző kifejezésünk is arra utal, hogy valami édesre és bőségre utaló kívánatos dolgról beszélünk a gyümölcsök kapcsán. A következő két oldalon azt nézzük meg, hogy a gyümölcsök ábrázolása milyen alkotásokban öltött testet. A művészettörténet gyümölcsökertjében sétálva megállunk egy-két alkotói elképzelésnél, azok terméséinél, alkotásainál.

2. Giuseppe Arcimboldo: II. Rudolf portréja, 1590, olaj-vászon

3. Frida Kahlo: *Viva La Vida*, 1957, olaj-vászon

el, és a dinnyeszeletbe vésett szöveg egy üzenet az utókor számára. A szeleten még a nevét, a dátumot és a helyszínt is feltüntette. Egy mexikói hiedelemre utal a kép, miszerint halottak napján az elhunytak dinnyét és kedvenc ételeit eszik. Ezen a napon az életet ünneplik, és ünnepi hangulatban emlékeznek meg a családok elhunyt szeretteikről.

Egy svéd származású amerikai pop-art (populáris művészet, 20. századi korstílus, amely a tömegeknek szóló és a tömegkultúra jegyeit, témáit, eszközeit használja fel az alkotáshoz) művész és szobrász, Claes Oldenburg mintha óriásokat megfigyelve vagy modellül választva készítette volna el szobrait. Több kültéri szobrán megnagyított, túl nagyra nőtt tárgyakkal és gyümölcsökkel találkozunk. A *Csutka* című – 1971-ben készült – munkája egy nagy almacsutkát ábrázol, mintha egy szemetelő óriás – mivel nem talált neki megfelelő nagyságú kukát – csak úgy hanyagul az utca közepén hagyta volna a megrágott almát, amit most az izraeli Modern Művészetek Múzeuma előtt találunk meg.

A *Kanálhíd és cseresznye* című kültéri alkotása megrendelésre készült és egy minneapolis parkban látható. A szobor egyben szökőkút-ként is működik, és a vízszugár a cseresznye szárából lövell a magasba. A munkát együtt tervezték Frederick R. Weismannal, és mára a város szimbólumává vált, arra emlékeztetve a parkban piknikezőket, nehogy belőlük is szemetelő óriások váljanak.

5. Claes Oldenburg: *Kanálhíd és cseresznye*, 1988

Frida Kahlo (ejtsd: káló) mexikói származású festőnő, aki sok csendéletet festett, főleg élete utolsó éveiben. Képein olyan gyümölcsöket festett meg, amelyek Mexikóra jellemzőek, sokszor a mexikói zászlót is beleszúrta a gyümölcskompozíciókban megjelenő dinnyékbe. Életének utolsó képe is egy csendélet lett, amelyen érett görögdinnyét ábrázol. A felvágott dinnyék vörös húsa a sebekre is utalhat, a megnyitott testre emlékeztethetnek, hiszen Friádnak is sok operáción kellett átesnie fiatal korában túlélt autóbalesete után. Az egyik szelet dinnyébe belevéste egy feliratot olvashatunk: „VIVA LA VIDA” – jelentése ÉLJEN AZ ÉLET. A kép nyolc nappal halála előtt készült

4. Claes Oldenburg: *Csutka*, 1971

A művészek a gyümölcsök ábrázolásával és a csendélet műfajának kísérletezésével egyéni és eltérő megoldásokra találtak. Egyesek az élet elmúlására emlékeztetnek minket, vannak, akik a gyümölcsöt hozó isteneket személyesítik meg munkáikban, mások az élet örömeire hívják fel a figyelmet, és akadnak olyan alkotók is, akik alkotásaikkal mosolyt csalnak az arcunkra.

KÉRDÉSEK ÉS FELADATOK: Mit jelent a szimbólum kifejezés? Hogyan írnád le, melyek a csendélet műfajának jellemzői? Csak a gyümölcsábrázolás tatozik a csendéletekhez? Milyen stílusirányzat a pop-art? Készíts egy önarcképet a kedvenc gyümölcsceidből, Arcimboldo II. Rudolf császárról készített portréját alapul véve! Az elkészült portréről küldj egy fotót az Irka szerkesztőségének!

MÁRTON ATYA LÚDJAI

Márton atya sok száz éve
szegény papok sorsát élte
távol egy kis falucskában,
jámorságban, nagy magányban,
imádkozva, böjtölgetve,
a Jóistént arra kérve,
asztalára jusson kenyér,
meg annak is, ki tőle kér...

Segíteni mindig kész volt:
étel mellé áldást osztott,
adott szállást a vándornak,
nem volt híján a szép szónak.

Híre ment jó Márton papnak,
s Rómában döntött a zsinat:
aki ily szent, kegyes ember,
bíz' püspökséget érdemel!

Két bíboros útnak eredt,
útjukat nem állták hegyek,
a kis falut meg is lelték,
Márton atyát otthon hitték:
háza nyitva – de ő seholl!
Szólítsuk, itt van valahol...
A templomban?! ... Jártunk már bent,
kereszt előtt nem térdepelt...
Hát a szomszéd, ő sem látta?
Nem, otthonát el nem hagyta...
Jaj, Jézusunk, mi lett vele?
Csak nem a kútba esett be?

Dehogy esett, nem lett baja:
elbújt, be a libaólbá!
Ott kuksol a ludak között,
s azt motyogja: nem lesz püspök!
Ám a libák – bánatára! –
elárulták kiabálva...
Haragjában Márton atya
libát evett vacsorára!

ŐSZI KIRÁNDULÁS

Üres a strand medencéje,
színes kabinsora fázik,
erdő rozsdaszín szőnyegén,
sárga levelek tetején
fázós szél bokázik.
Kicsi patak szalad, siet,
kanyarog, keresi útját,
partján házak térdepelnek,
kéményfüstöt eregetnek,
lesik iramlását.
Almaarcú öreg néne
motoszkál a bokrok alján,
kökényt szed, meg gombát keres,
s bár a fű már itt-ott deres,
néhányat lel talán...
A fával terhelt szekeret
két fáradt ló húzza-vonja
loncsos ködbe beburkolózva,
fagyos sárban araszolva
vezet az őszi útja.
Napmeleggel mondott búcsút,
mikor útra kelt október.
Sarkát november taposta
– s közeleg már havat hozva
jégcsizmás december.

ZÁR A HANGYAVÁR

Két kicsi hangya
őszi avarban
morzsát görget,
könnyen, gyorsan.

Nézd csak, a csápjuk
int a világnak,
fürgén lépnek
csepp kis lábak.

Bolyban a többi
őrzi a várost,
mindjárt zárnak,
tél jön már most.

Elreteszelnék
ablakot, ajtót,
megsürgetnek
minden lurkót.

Két kicsi hangya,
hogy le ne késsen,
szökken, s csúszik
nadrágféken.

Bent van a morzsa,
tömve a raktár,
sok kis hangyánk
télen rájár.

Koppan a fagy, de
ők sose bánják,
jön még új nyár,
vígán várják.

Bódai-Soós Judit versei

OKTÓBERI NAPSUGÁR

Október elején
egy apró napsugár
leszökkent az égről,
hogy mindent körbejár.

Elment az erdőbe,
kiszaladt a rétre,
megnézte mindenütt,
mit főznek ebédre.

Örömmel ízlelte
a finom sülteteket,
levesben fürdőzött,
habcsókot is evett.

Miután jóllakott,
úgy döntött, hálából
kifesti színesre
az egész világot.

Arannyal, bordóval,
sárgával, barnával
mosolygós meleget
varázsolt krétával.

Azóta nincs soha
színtelen október,
pingál a napsugár,
s ámul a sok ember.

ÁSÍTÓ NOVEMBER

Álmos a pók,
Álmos a pók,
Télire kristályhálót sző.
Álmos a Hold,
Álmos a Hold,
Éj szele sebbel-lobbal jó.
Álmos a vár,
Álmos a vár,
Kőfala reccsen, ajtót zár.
Álmos a tó,
Álmos a tó,
Jégpizsamában szunnyad már.

Mester Györgyi

„EZ A HÁZ ELADÓ”

A falucska végén, az utolsó, cifrára festett, nagy háztól nem messze, foghíjas fakerítéssel körbevett, gazos telek volt látható.

A látványt csak még tovább rontotta a kert közepén, lábán már alig álló, roskadozó épület. Összedőlni ugyan még nem akart, de úgy tűnt, szinte csak a festék tartja össze. Ablakszemei vaksin bá-mészkoztak a nagyvilágba, és az ajtaja is nyitva, tátott szájjal ásítózott az udvarra.

Érdekes módon ugyanakkor egyetlen cserép se hiányzott a tetejéről. A kéménye is szilárdan tartotta magát, mintha utolsóként, hűségesen őrt állna a bástyán, szemét mindig rajta tartva az enyészetnek kitett portán.

Arra tévedt idegenek és a közeli erdőből előbukkanó turisták nem, de a falubéliek tudták, a telek tulajdonosa pár éve öregek otthonába vonult, a hozzátartozóknak pedig se pénzük, se idejük, de valójában kedvük sem volt ahhoz, hogy a házat és a hozzá tartozó kertet rendbe tegyék.

A fakerítés egyik léczére ferdén, kancsalítva valaki táblát erősített, amelyen az volt olvasható: „Ez a ház eladó”.

Hogy a megadott címen évekig nem jelentkezett senki, akinek szándékában állt volna megvenni a telket, nem lehetett csodálkozni. Semmi nem volt a házon, de még az udvaron sem, ami felkeltette volna az éppen arra vetődő látogatók érdeklődését.

Száraz, gazos, fűvel benőtt udvar, rajta rogyadozó épület...

Egy kellemes, őszi napon azonban történt valami.

Kóbor vagy a faluból csak kikóricáló, vadászó kedvű macska kergetett fel az egyik kerítésoszlopra egy kedves énekesmadarat. Mivel az oszlop nagyon vékony volt, a macska nem tudott felmászni rá, így a madár megmenekült.

Szárnyait rázogatóva próbálta kipihenni az átélt izgalmakat. Egészen belemerült tollai rendezgetésébe, így észre se vette, hogy amikor felröppent, a közelben alattomban várakozó macska megint csak üldözőbe vette, remélve, ha alacsonyan száll, még elkaphatja.

A kismadár észlelve a veszélyt azonnal a magasba húzott, azonban ijedtében – akarata ellenére – kipottyantotta a csőrében addig gondosan őrzött csipkebogyót.

A magocska épp a telek közepére esett. Ott is maradt, míg a kis énekes – szerencsére épségben – tovarepült a közeli erdő fái felé.

Az immár gazdátlan kis mag nedves talajra hullott, így kevés idő elteltével apró hajszálgököreket növesztett.

Aztán jöttek az őszi esők, az enyhe, kevés hóval járó tél, majd beköszöntött a várva várt napsugaras tavasz.

A valamikori csipkebogyó-magocskából igazi növényke lett. Az idő múlásával egyre magasabbra nyúlt, erősebb szárat, több zöld levéllét növesztett. Egy év múlva apró bimbók jelentek meg rajta, amelyek később rózsaszínű virágokká nyíltak.

A bokroccka évről évre terebélyesebb, zöldebb lett, és tavaszodván egyre több virág borította.

Ebben az időszakban úgy nézett ki, mint egy gigantikus menyasszonyi bokréta.

Egy szép, tavaszi hétvégén kirándulók érkeztek az erdő felől, remélve, hogy a hosszas gyalogtúra után a faluban végre buszra szállhatnak.

A fiatal pár a romos házat körülölelő, dűledező kerítés mellett haladt el éppen, amikor a nő figyelmét felkeltette a vadrózsabokor. A látvány, a talpig rózsaszínben pompázó, hatalmas virágcsokor megállásra készítette.

„Ez a telek, ezzel a gyönyörű virágzó bokorral szinte eladásra kínálja magát!” – mondta a párjának.

Mivel éppen olcsó lakhelyet kerestek, nem is lehetett kérdéses, hogy a természetet nagyon szerető, lelkes pár felírta az eladó telefonszámát. Másnap megkeresték a tulajdonost, és azon melegében nyélbe ütötték a házvásárlást.

Persze, pénz is kellett hozzá, na meg sok munka, de a házat megerősítették, az ablakszemeket pótolták, az ajtót zárhatóvá tették, a kerítést kiegyenesítették, a fűvet lekaszálták, és apró virágokkal ültették be az udvart.

Csak a vadrózsabokrot hagyták változatlanul. Azt a vadrózsabokrot, amely „eladta” nekik a házat, és otthont teremtett számukra.

Garay Zsuzsanna

A TÖLGYFA

Egy hatalmas fa ágán már csak egyetlen makk lengedezett. A többiek már régen lepottyantak, vagy lefújta őket a szél. A kis mag eltűnődött.

– Vajon ittmaradok örökre? Nem is lenne rossz. Itt jó helyem van, a fa táplál engem.

– De akkor soha nem fogsz megismerkedni a nagyvilággal – súgta-búgta a szél.

– Miért kellene ennél többet tudnom? – vitakozott a magocska. – A napot, az esőt és a szelet már ismerem. Találkoztam madarakkal, mókusokkal. Sőt, már vihart is láttam a nyáron.

– Nem maradhatok itt örökre – zörögtek a faágak.

Az egyik rozsdabarna levél pedig ezt mondta:

– Érzem, hogy én mindjárt útra kelek. Ugorj a hátamra, és rajtam utazhatsz egy darabig.

A kis mag így felelt:

– Félek.

– Mitől?

– Az eséstől, attól, hogy megütöm magam.

– Ugyan már, bátorság! – fuvolázta a szél, és enyhén meglökte a magocskát, aki a levél hátsó felére huppant, és úgy siklottak ketten lefelé.

A kis mag nem messze ért földet a fától. „Nem is ütöttem meg magamat” – gondolta vidáman. Legurult a levél hátról, de egy kis kavics megakasztotta. Annak a tövéből nézelődött. „Hát ilyen a nagyvilág! – sóhajtott, és visszanézett a fára. – Milyen magas, milyen erős! Én vajon leszek valaha ekkora? Lesznek nekem is majd gyermekeim? Mit hoz a jövő?”

Ekkor csodálkozva látta, hogy több társa is ott van még. A következő napokban látta, hogy néhány makkot madarak kapkodtak fel a csőrükkel, a többségét a mókusok szedték össze szaporán. Egy

csapat fiú jött arra, félrerúgták a kavicsot, és a kis mag újra gurulni kezdett, majd egy keskeny résen át lebucskázott a föld alá. „Milyen sötét van! – szólt a magocska megszeppenve. – Mi lesz itt velem?”

– Most csak aludj, aludj – mondták a gyökerek. – És álmodj szépet!

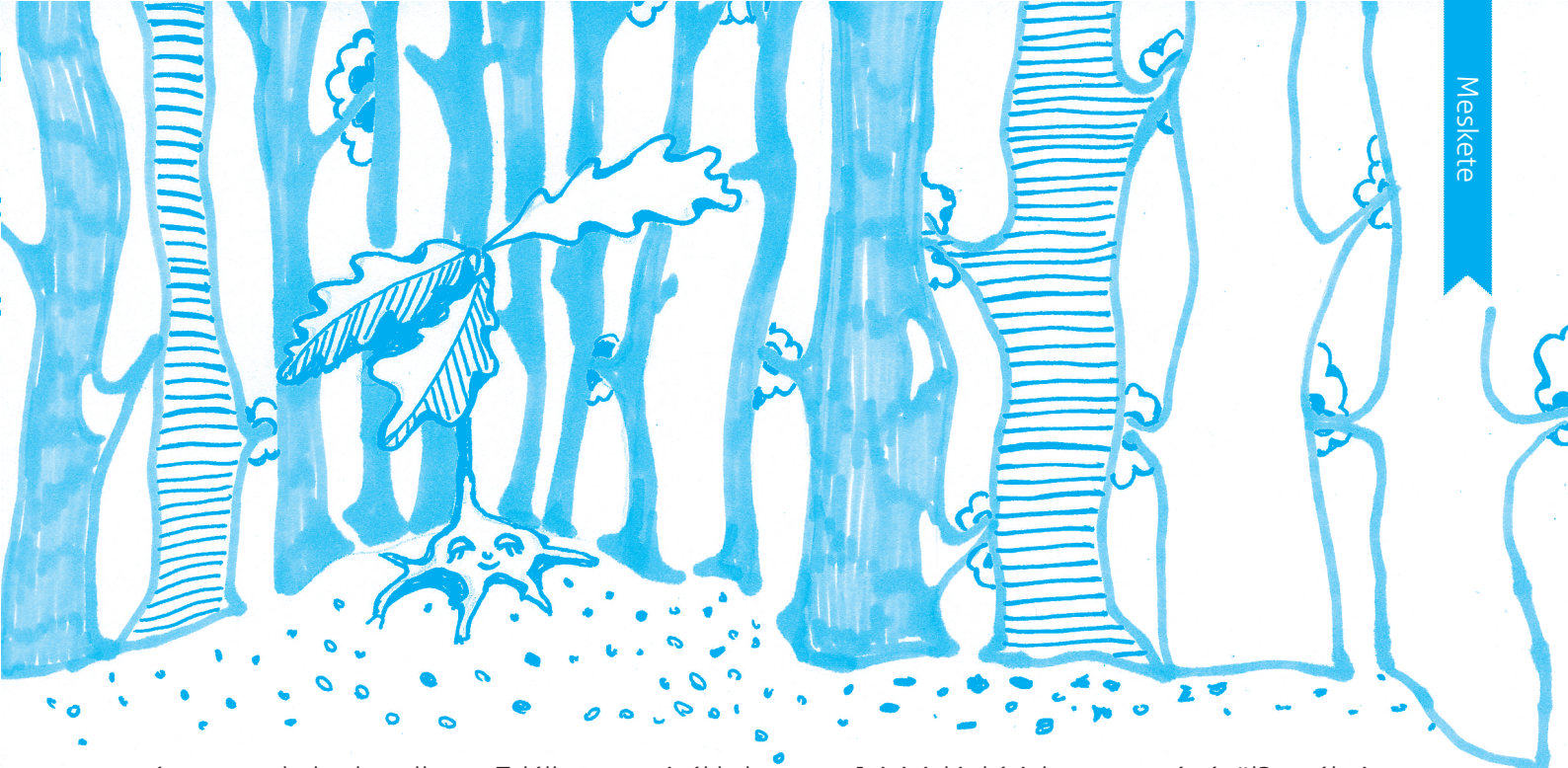
A kis mag szót fogadott. Aludt egész télen, míg kinn megérkezett a szúrós dér, a gomolygó köd, a puha hó. A faágakon szikrázó jégcsapok csüngtek, hideg volt nagyon, de a kis makk erről nem tudott, mert ő jó melegben volt, és arról álmodott, hogy vastag derekú, dús lombú fa lett belőle.

Tavasszal arra ébredt, hogy nagy a sürgés-forgás. Lárvák, giliszták mozogtak lenn a mélyben. Nyomukban a talaj porhanyóssá vált. Az egyik nagyobb eső után a magocska azt érezte, hogy megduzzadt. Feszítő érzés fogta el, majd elkezdett kibújni az első vékony kis gyököcske.

„Milyen szép! – nézegette kedvtelve. – Ezt én növesztettem – gondolta büszkén. – Csak egy a baj, rettentő éhes vagyok.” A gyököcske azon nyomban vizet és tápanyagokat szívott fel, és közben tovább nőtt. A gyököcskéből gyökér lett, és abból újabb vékony gyökerek bújtak elő. Újabb feszítő érzésre ébredt, ezúttal a feje búbján. Egy napig nagyon fájt a feje, aztán hirtelen egy rügyecske áttörte a burkot, és elindult felfelé. Nem volt messze a felszín, és mégis micsoda keserves, hosszú út volt, mire kibukkant a földből, ahol éppen sütött a nap.

A hajtás széles és vaskos volt, és jólesően fűrdött a napfényben. Örömeiben így kiáltott: – Jó reggelt, nagyvilág! Megérkeztem!

Néhány nap múlva előbukkantak az első lomblevelek, a hajtás táplálkozni kezdett, és rohamosan növekedett. Körülötte virágok nyíltak, és megismerkedett a szorgos hangyákkal, akik minden áldott nap ugyanabban az időben, ugyanazon

úton vonultak el mellette. Találkozott csigákkal, pillangókkal, bogarakkal.

A nyár édes illatú volt, az ősz színes. Megsirat-ta az első levelét, amikor lehullott, és félt a téltől, mert körülötte a bokrok, cserjék sok ijesztő dolgot meséltek. Az első dér csípése fájt, de azt morogta: „Ha más kibírta, én is kibírom.”

A hó lágy volt, és jólesően bebugyolálta.

A következő tavasszal a kis magonc sokat nyúlt. Már több levele volt. Nyáron a pillangók és a legyek megpihentek rajta. Legtöbbet a széllel küszködött, amely morcosan tekergette, hajlítgatta vékony kis törzsét.

Újabb tavasz virradt, és a husáng szomorúan látta, hogy más sarjak gyorsabban nőnek, mint ő, és elfogják a napfényt. Erőlködve igyekezett felfelé, de nem érte utol őket. Egyszer egy erdei egér húzódott be a levelei alá az eső elől.

– De jó, hogy itt vagy, kis fácska – mondta az egérke hálásan, és fekete szeme vidáman pislogott.

A husáng pedig büszkén nyújtózkodott, örült, hogy segíthetett. Facsemete korában még mindig voltak, akik fölé magasodtak. Viszont az ő törzse egyre vastagabb és erősebb lett, és a gyökerei is egyre mélyebbre hatoltak. Találkozott a vakondokkal, aki járatokat vájt a földbe. A hangyák néha felmásztak a kérgére is. A leveleket néha hernyók rágták meg, de a kis fa egészséges maradt, és csak nőtt, növekedett, gyarapodott. A szél naponta hozta-vitte a híreket, már nem tudta megcibálni a törzsét, de a leveleit szívesen megzörgette.

Már sok tavaszt megért a tölgyfa, amikor sok bogár lepte el. A hernyók márciusban keltek ki, berágták magukat a rügyekbe. Már ez is nagyon fájdalmas volt, de később összeszötték a fiatal leveleket, és úgy falták őket. Hangos csámcsogásuktól a fa aludni sem tudott. A cincérek lárvái is folyton zabáltak.

– Jaj, jaj, kit hívjak most segítségül? – sóhajtozott a fiatal fa.

– Mi baj? – kérdezte a szél.

– Nézd, hogy pusztítják a leveleimet a hernyók, a bogarak. Elsárgulnak. Mi lesz így velem?

– Majd én szétkürtölöm az erdőben, hogy rajtad milyen sok bogár él – felelte a cserfes szél, és máris útra kelt.

– És az hogy segít rajtam? – kiáltott utána a tölgyfa, de a szél már nem hallotta.

Pár nap telt el, és megérkezett a nagy fakopáncs. A fa megkérdezte:

– Ki vagy te?

– Én vagyok a fák doktora – felelte a madár komolyan, és lábával a fa törzsén kapaszkodott, farkával megtámasztotta magát, és máris munkához látott.

Kopp, kopp, ütögette meg a csőrével a fa törzsét.

– Jaj, jaj, ott fáj, igen ott – mondta fa, de a fakopáncs már neki is látott kemény csőrével a vévésnek.

Ez is fájt, de a tölgyfa bízott a madárban, és amikor látta, hogy ragadós nyelvvel milyen függén húzza ki a rovarokat, akkor megnyugodott.

A fakopáncs ott maradt a fán, a fészket is a törzsbe véste, de a fa nem bánta, örült, hogy meggyógyult, megszerette a fiókákat.

A tölgyfa egyre nagyobb és erősebb lett. A fakopáncs mellett jutott hely a széncinegének, de baglyok is szívesen telepedtek az ágaira. Egyik odvába mókuscsalád költözött be. Oldalán taplógombák nőttek. Szarvasbogarak is berágták magukat a törzsébe, pókok szőtték ágai közt a hálóikat. A fa idővel harminc méternél is magasabbra megnőtt. Ágain új magok érlelődtek, és ő boldogan mesélt nekik hosszú életéről.

NÉPI IDŐJÓSLÁSOK AZ ŐSZI HÓNAPOKRA

Ma már természetesnek vesszük, hogy programjaink, utazásaink tervezésekor megnézzük az interneten, milyen lesz úticélunk időjárása 1-2 nap vagy akár egy hét múlva. Elődeink viszont egy-egy nap időjárásának megfigyelései alapján igyekeztek megtudni, milyen időre számíthatnak a későbbiekben.

Szeptember 1. Ha Egyed napján esik, esős lesz az ősz.

Szeptember 5. Ha Viktor napján szép idő van, hosszú lesz az ősz.

Szeptember 5. Lőrinc-nap: ha süt a nap, az ősz további része is derűs lesz.

Szeptember 8. Fecskehajtó Kisasszony: e napnak a teljes ellentéte várható a következő hetekben.

Szeptember 12. Ha Mária napján szép idő van, szép lesz az ősz.

Szeptember 14. Ha süt a nap, derűs lesz a tavasz.

Szeptember 29. Szent Mihálykor keleti szél, igen kemény telet ígér. Ha Szent Mihály napján itt van még a fecske, karácsonyig vígan legelhet a kecske.

Október 21. Amilyen Orsolya, olyan a tél. Ha Orsolya napján szép az idő, akkor az karácsonyig meg is marad.

Október 26. Dömötör napján a hideg szél a kemény tél előjele.

Október 28. Eljött immár Simon, Júdás, jaj neked, te póregatyás.

November 1. Ha ezen a napon szép tiszta az idő, az hideg, havas telet hoz.

November 11. Ha Márton fehér, enyhe lesz a tél.

November 19. Ha ezen a napon havazik, a Karácsony is igen szép, hóval borított lesz.

November 25. Ha Katalinkor kopog, karácsonykor locsog.

November 30. Ha András fehér, rossz év várható.

TÉVHITEK AZ IDŐJÁRÁS KÖRÜL

Az emberek általában a szüleiktől, nagyszüleiktől tanulják el, amit az időjárásról tudnak. Azonban az elmúlt 30 évben rengeteget fejlődött a meteorológia tudományága, és a szájról szájra terjedő tévhitnek többségét a szakemberek már cáfolni tudják.

A hideg levegő betegséget okoz

Csak részben igaz. A vírusok, nem pedig a hideg levegő okozza a megfázást! Ugyanakkor a hűvös időjárás esendőbbé teszi a szervezetet a téli kórokozónak. Hiába öltözünk kellőképp fel, az arc általában védtelen marad. A hideg hatására az orrnyálkahártyában levő erek összehúzódnak, így romlik az immunrendszer működése, és nő a fertőzések valószínűsége. Ezek után pedig, mivel télen a nap nagy részét zárt terekben töltjük más emberekkel, a kórokozók is könnyebben jutnak az egyik emberről a másikra.

Csak nyáron lehet leégni

Az igaz, hogy nyáron a kevesebb ruha miatt nagyobb bőrfelület marad fedetlenül, de télen sem szűnik meg teljesen a kockázat. A hó és a jég ugyanis visszaveri a káros UV-sugarakat, amelyeknek így a bőr duplán van kitéve.

Sosem csap ugyanoda kétszer a villám

Ez az egyik legszélesebb körben elterjedt tévhit. Valójában többször is csaphat ugyanabba a

pontba a villám, különösképp, ha egy magas, hegyes végű, magában álló objektumról beszélünk. Az Empire State Buildinget például évenként több mint 100 villámcsapás éri.

A nagy viharok, mint a tornádók és a hurrikánok, a leghalálosabbak

Bár az igaz, hogy ezek a jelenségek kapják a legnagyobb médiafigyelmet, valójában sokkal kisebb veszélyt jelentenek az emberre nézve, mint például a hőmérséklet szélsőséges ingadozása. Az amerikai járványügyi központ felmérése szerint egy ötéves periódus alatt az időjáráshoz köthető haláleseteknek mindössze 6 százalékát okozta vihar vagy áradás. A legnagyobb veszélyt a jelentés szerint a fagy jelentette, ami a halálesetek 63 százalékát okozta, míg 31 százalékért a hőség volt felelős.

Földrengés esetén a küszöbre kell állni

Ez a tanács a vályogházakra, illetve az olyan megerősítetlen szerkezetű építményekre volt csak igaz, amelyekből valóban csak az ajtókeret maradt állva egy földrengés után. A ma épülő házakban az ajtó már egyáltalán nem biztonságosabb, mint a lakás bármely másik pontja, sőt: az ajtó megüthet rázkódás közben. Legjobb, ha egy erős asztal alá bújunk, amíg abba nem marad a rengés.

readersdigest.hu

Kolozsvári Grandpierre Emil

HARMINC KALAP, HARMINC MAJOM

Volt egyszer egy gazdaember. Egész életében dolgozott. Így aztán mire megöregedett, volt mindene, ami csak kellett. Volt saját háza, csűrje, istállója, az istállóban lóva, marhája, az ólban disznaja. Gondolta, eleget dolgozott, most már elkövetkezett a pihenés ideje.

Hozzákezdett pihenni, de sokáig nem pihenhetett, mert egy éjjel a tűzvész mindenét elpusztította. Az öreg gazdaember egy szál ruhában menekült ki a lángok közül. Egyebe nem maradt, mint egy szalmakazla kint a határban.

Kiment az öreg gazdaember, s leült a kazal tövébe. Három nap, három éjjel üldögélt a kazal tövében, s gondolkozott, mitévő legyen, hogy valamicske pénzre tegyen szert.

A negyedik nap hajnalán a fejére ütött, mert hirtelen eszébe jutott, hogy a szalmából kalapot fon. Mindjárt hozzá is látott a munkához. Font harminc szalmakalapot, s elindult a piacra, hogy a kalapokat eladja.

Ment, ment, mendegélt. Sütött a nap kegyetlenül, s az öreg gazdaember elfáradt. Körülnézett, hogy hol lel árnyékot, hol pihenhet meg. Nem messzi sűrű lombú fa állott. Gondolta, az alatt kedvére elnyúlik.

Mikor a fa alá ért, a kalapokat lerakta a földre. Ő maga nekivetette a hátát a fa törzsének, s nemsokára úgy belejött a pihenésbe, hogy elnyomta az álom. Még arra sem jutott ideje, hogy a kalapot levegőre a fejéről.

Nem lett volna semmi baj, ha azon a sűrű lombú fán nincs éppen harminc majom. Az a harminc majom mind az öreg gazdát leste az ágak közül. Mikor látták, hogy alszik, szép csendesen lemásztak a fáról. Mindegyik majom vett egy szalmakalapot, és föltette a fejére. Ezután mind a harminc majom visszamászott a fára.

Az öreg gazda aludt, aludt, aztán rájött a horkolás. A horkolással akkora lármát csapott, hogy fölébredt tőle. Fölébredt, körülnézett, kiverte a hideg veríték, mert a harminc kalapot nem látta sehol.

Mi mást tehetett volna, törni kezdte a fejét, hogy hova lehetett a harminc kalap. Három nap, három éjjel törte a fejét, de nem jutott semmire. A negyedik nap hajnalán fölnézett a fára. Hát látja, hogy a fán harminc majom ül, mindegyiknek a fején szalmakalap.

Megint törte a fejét három nap, három éjjel. Mit tegyen, hogy szerezzé vissza a harminc kalapot a harminc majomtól. A negyedik nap hajnalán megint fölnézett a fára. A harminc majom visszanezített rá.

Az öreg gazda úgy gondolta, ha már ilyen jól ismerik egymást, illendő, ha üdvözli őket. Azzal megemelte a kalapját udvariasan. A harminc majom ugyancsak kalapot emelt.

Ekkor jutott eszébe az öreg gazdának, hogy annál okosabbat nem tehet, mint hogy a kalapját a földhöz vágja. Úgy is tett. Hát abban a pillanatban a harminc majom is földhöz vágta a kalapját.

Az öreg gazda úgy megörült a harminc földhöz vágott kalapnak, hogy felkiáltott örömeiben. Akkorát kiáltott, olyan iszonytató erőset és harsogó hangosat, hogy az emberek mind a fa alá csődültek a városból.

– Kend miért kiabált? – kérdezték a városiak.

– Én azért – felelt az öreg gazda –, mert van harminc eladó szalmakalapom.

Meg is vették. Annyi pénzt adtak a harminc kalapért, hogy az öreg gazda három nap, három éjjel gyömöszölte a temérdek pénzt a zsebébe. Mikor mind begyömöszölte, megfordult, visszament a falujába, vett magának házat, földet, s ma is él, hacsak meg nem halt.

MÁTYÁS KIRÁLY LEVELET ÍR

Mindenki választ magának egy párt. A felek egymás háta mögé állnak, közben a következő mondókat mondják, melyet különböző mozdulatok is kísérnek:

Mátyás király levelet ír (mutatóujjunkt balról jobbra húzzuk az előttünk álló hátán, mintha íránk).

Mátyás király levelet ír (mutatóujjunkt balról jobbra húzzuk az előttünk álló hátán, mintha íránk).

Pont, vessző, pecsét (mutatóujjunkkal teszünk egy pontot, majd egy vesszőt húzunk fentről lefelé, végül az öklünkkel pecsételünk).

Átolvassa, itt egy hiba (vezetjük az ujjunkat balról jobbra, majd valahol megállva odabökünk a hátára az „itt” szó nál).

Átolvassa, ott egy hiba (vezetjük az ujjunkat balról jobbra, majd valahol megállva odabökünk a hátára az „ott” szó nál).

Átolvassa, még egy hiba (vezetjük az ujjunkat balról jobbra, majd valahol megállva odabökünk a hátára a „még egy” szó nál).

Összegyűri és kidobja (megcsiklandozzuk társunkat, és ellökjük magunktól)!

KELJ FEL, JANCSI!

A játékterület egyik szélén egymás mellett felállnak a játékosok. Tőlük kb. 25-30 lépésre, velük szembe fordulva áll egy másik játékos. Ő az első pajtásának ezt mondja: „Kelj fel, Jancsi!”, mire az megkérdezi: „Hány órára?” Ezután mond egy számot és utána egy lépésfajtát, amit az illetőnek meg kell tennie. Ilyen lehet pl.: három tyúklépésnyire, két óriáslépésre, hét békaugrásra, egy forgásra stb. A következő játékkal megismétlődik ugyanez, majd így megy tovább a játék. Ha mindenki sorra került, akkor előlről kezdik a párbeszédet.

Az győz, aki először ér a túlsó oldalra az irányító mellé. Minthogy ennél a játéknál nem egészen az ügyesség dönt, hanem az egyéni kedvezmények, nem igazságos a győzelem. Mégis jól fegyelmez, figyelmet fejleszt, ötletességre és humorra is módot ad. A barátoknak nyújtott kedvezmény erős összetartozás-érzést fejleszt.

HOGYAN KELJÜNK ÁT A FOLYÓN, MATRÓZ BÁCSI?

A játékosok sorba állnak, velük szemben, pár méterre tőlük áll a matróz bácsi. Köztük a képzeletbeli folyó. Megkérdezik: „Hogyan keljünk át a folyón, matróz bácsi?” A matróz bácsi pedig válaszol: páros lábon, szökdelve, óriásjárásban stb. Ha a gyerekek elértek a matróz bácsiig, akkor a

helyére más kerül. Ha kicsi a hely, akkor oda-vissza lehet játszani, és csak ezután kell új matrózt választani.

PÓNI

A résztvevők kört alkotnak. Egy játékos a kör közepén körbe halad, miközben a mondóka első részét éneklik (ha sokan játszanak, akkor 3-4 embert is lehet a kör közepére állítani). A mondóka második részénél választ valakit a körben állók közül, és ahogy a szövegben van, az alapján mozognak. Először szemben, majd oldalt és végül háttal fordulva egymásnak rázzák. A kiválasztott személy is bemegy ezután a körbe. A játékot addig játszunk, míg mindenki bent lesz a körben.

Ez a kis ló története, ez a kis ló története, ez a kis ló története, ezt mondja a kis ló.

Elöl, elöl, elöl rázzad.

Oldalt, oldalt, oldalt rázzad.

Hátul, hátul, hátul rázzad.

Ezt mondja a kis ló.

NEMZETES

Felrajzolunk egy nagy kört, annyi részre osztjuk, ahányan játszunk, majd mindenki választ egy országot. Oviban lehet állatokkal, virágokkal stb. is játszani. Egy labdát középre helyezünk, majd valaki ezt mondja: „Legyen az a híres, nevezetes ország, melynek neve...” (mond egy országot). Aki ezt az országot választotta, felkapja a labdát, s míg a többiek szerteszét futnak, azt mondja, hogy „1, 2, 3, állj!” Ekkor mindenkinek meg kell állnia. A labdásnak valakit ki kell dobni közülük. Ha sikerült, az eltalált játékos kiesett, vagy egy életet elvesztett. Ha utóbbi lehetőséggel játszunk, már a játék elején beszéljük meg, kinek hány esélye van.

DIÓK A KOSÁRBAN

Egy kisebb szakajtót vagy kosárkát rakjunk tele diókkal. A játék annál érdekesebb, minél több dióval játszunk. A játékosok ülnek körbe a kosárkát, és kezdenek el diókat kivenni a kosárból. Egy játékos addig húzhat folyamatosan, amíg a többi dió meg nem mozdul. Csak annak a diónak szabad megmozdulni, amelyet éppen ki akarnak venni a kosárból. Vigyázzunk, ne lökjük meg a kosarat vagy az asztalt, amin a kosár áll, mert akkor elromlik a játék. A játék addig tart, amíg dió van a kosárban, s az nyer, akinek a játék végére a legtöbbet sikerült összegyűjtenie.

LEGYES

A játékosok sorban állnak, egyvalaki szemben velük és dobálja nekik a labdát. Ha elkap-

ják, akkor egy léggel többet gyűjtöttek. Aki legelőször eléri a 10-et, az nyert. A móka akkor jön hozzá, ha cseles a dobó, másra néz, úgy dob, vagy mégsem dobja el, miközben szétnyitják a kezüket, emiatt pedig a legyek elszállnak. Remek figyelemfejlesztő játék.

KOMÁMASSZONY, HOL AZ OLLÓ?

Minden játékos egy fa mellett áll, kivéve egyiküket, a szabólegényt, aki nem találja az ollóját. Odamegy az egyik fához és megkérdezi az ott állót: „Komámasszony, hol az olló?” Erre a megkérdezett valamelyik játékos nevét mondja és rámutat. A szabólegény most a megnevezett játékoshoz megy és megismétli a kérdést. Eközben a többiek helyet cserélnek egymással vigyázva arra, nehogy a szabólegény odajöjjön a fához. Aki először megérinti a fát, az marad ott. Járkálás közben a kérdező állandóan figyel, mikor marad üresen egy fa, hogy lefoglalja magának. Ha ez sikerül neki, a fa nélkül maradt gyerek lesz a szabólegény, és a játék tovább folytatódik. Akkor lesz érdekes és változatos, ha mindenki lehetőleg gyakran cseréli a helyét, mert csak így nyílik alkalom a gyakori szerepcserére.

ÁNTÁKÁTÉJÓ

*Ántákátéjő szó-ó-lá
ománá, ománáó náó
ti-ti-ti ó táó táó
ti-ti-ti ó táó táó
ó mándzsó fix.*

Körben állunk és a tenyerünket úgy érintjük össze, hogy a jobb kezünkkel tartjuk a mellettünk álló tenyerét (tenyereink az ég felé néznek), a bal kezünk pedig a bal oldalon mellettünk álló kezében van. Amikor elindul ez a dal, akkor egy előre megbeszélt vagy kiszámolóval eldöntött játékos elkezd a tapsorozatot, azaz a bal kezével beleüt a jobb kezén fekvő kézbe, az pedig továbbadja a tapsot. Minden szótag egy taps. A fixnél pedig az a cél, hogy kezünket ne találják el. Akinek nem sikerül a találat, az vagy kiesik, vagy játszhatunk addig is, míg csak egy olyan játékos marad, akit a fixnél egyszer sem találtak el.

SZÍNCÁPA

Egyik sorban felállnak a gyerekek, akiknek majd át kell jutni a másik oldalra anélkül, hogy a színcápa (az egyik kiválasztott gyerek) meg ne fogja. A színcápa háttal állva a gyereksornak, kitalál egy színt, és bemondja azt a gyerekeknek, majd megfordul a gyereksor felé. Akin van olyan szín, az simán „átúszhat” a másik oldalra. Viszont akin nincs olyan szín, annak – miután a többiek

átúsztak – át kell futnia úgy, hogy a színcápa el ne kapja, mert különben ő lesz a következő színcápa.

Ennek egy változata, amikor csak azok szaladnak át, akiken van olyan szín, méghozzá úgy kell ezt megtenniük, hogy ne kapja el őket a színcápa.

TONGA

Kört alkotunk, középen sétál a játékvezető, és soronként mondja a szöveget, amit mozgással együtt ismétlünk, ide-oda hullámozva sétálunk. Az új kör előtt forduljunk meg és fogjuk meg fejünket/ az előttünk álló fejét/ a derekunkat/ az előttünk álló derekát/ a fenekünket, így járjuk el újra. A szöveggel előre haladva egyre gyorsabban mozgunk. A tongára nagyon gyorsan megyünk. Minden kör között irányváltás.

Aléa-toonga. Aléa-tonga tonga tongaa.

Aléa-tongatongatongatongatonga.

ÁROKCICA

A fogójátékok egyik kedvelt változata. Fiúk, lányok 6–14 éves korig vegyesen játsszák. Két formában ismeretes: 1. Szerepjátzó változat: az árokban levő „cica” igyekszik megfogni az árkon keresztül ugrókat, akik az árok mindkét oldalán szétszórva helyezkednek el. Akit megérint közülük, azzal szerepet cserél. 2. Fogyó-gyarapodó változat: akit megfogott a cica, mellette marad, és együtt igyekeznek elfogni a többi játékost. Az a győztes, akit utoljára fognak meg. Ha nincs árok, az földre karcolt két párhuzamos vonallal is jelezhető. Gyakran mondókéval ingerlik a fogót, miközben átszaladnak az árok egyik oldaláról a másikra. Pl.: „Ilyen cica mellett aludni is lehet.”

TOLVAJLÉPÉS

Egy játékos egy fal vagy fa mellé áll hunyónak. A többiek tőle 25-30 méterre felállnak egy sorban. A hunyó hátat fordít a sornak, és hangosan háromig számol. Ezalatt a többiek megindulhatnak, és léphetnek egyet-kettőt a hunyó felé. Több lépésre nincs idejük, mert a hunyó a három után egyet tapsol és visszafordul. Akit mozdulni lát, visszaküldi az indulóvonalhoz. Aztán megint megfordul, számol, tapsol – és így tovább. Akik már közel vannak hozzá, azokat figyelni legszigorúbban a hunyó, hogy visszaküldhesse őket az induláshoz. Előbb-utóbb mégis eléri valaki a hunyó helyét, ráüt a falra vagy fára, s most már ő lesz a hunyó. Minden játékos köteles engedelmeskedni a hunyónak s vita nélkül visszamenni, ha küldik. Az játszik jól, aki óvatosan lép, nem lendül bele nagyon, mert sokszor megeshet, hogy elveszti az egyensúlyát, s nem tud mozdulatlan maradni, mikor már visszafordult a hunyó.

BEVONULÁS JERUZSÁLEMBE. A TEMPLOM MEGTISZTÍTÁSA

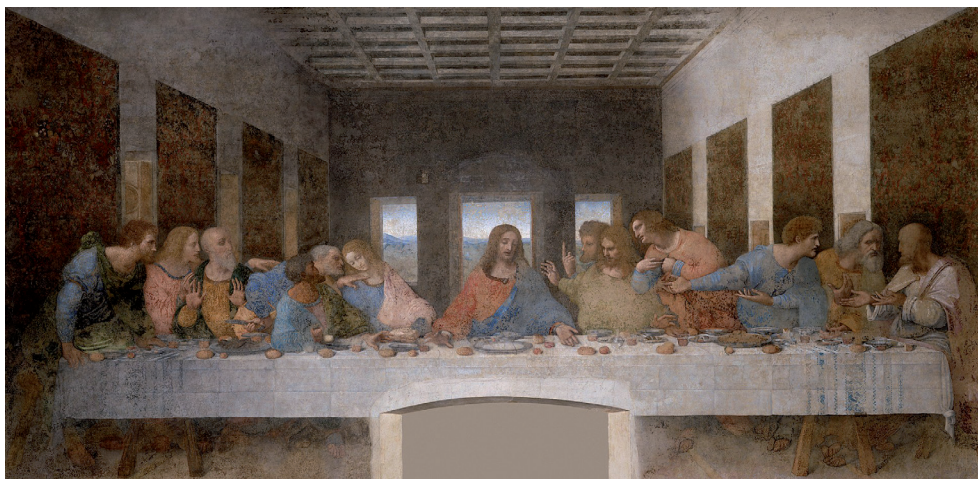
Jézus minden nagy ünnep alkalmával fel szokott menni Jeruzsálembe. Tanításainak harmadik évében is elindult Jeruzsálembe, pedig tudta, hogy ellenségei az életére törnek. Jézus Jerikó irányából ment Jeruzsálem felé. Útján nagy sokaság követte. A sokaság nagy lelkesedéssel vette körül Jézust. Az emberek ruháikat a földre terítették, virágot szórtak elébe, és szívük teljességéből kiáltották: „Hozsanna! (Éljen!) Hozsanna Dávid fiának! Áldott, aki eljött az Úrnak nevében!” Olyan lelkesedéssel vették körül Jézust, mint amelyet az ő prófétai munkája megérdemelt. Jézus azonban most is, mint mindenkor, szerény és alázatos volt. A dicsőség nem tette elbizakodottá. Amint a fővárosba érkezett, azonnal a templomba ment. Hálát akart adni Istennek, hogy ismét a nagy, dicső templomban lehet. Ámde a templomban nem

jött imádság ajkaira, mert nem imádságos lélekkel találkozott ott, hanem pénzváltókkal és galambárusokkal. A templomban való kereskedés miatt szent harag fogta el. Korbácsot vett a kezébe, s az árusokat kiűzte a templomból, ezeket a szavakat mondván: „Az én Atyám háza az imádkozásnak a háza. Ti pedig kereskedés házává tettétek!”

Mikor híre ment ennek a fővárosban, sokan megbotránkoztak, s azt kérdezték: „Kicsoda ez az ember, hogy ezeket cselekszi?” A tanítványok azt felelték: „Ez Jézus, a názáreti próféta.” Sokan haragudtak rá és elvesztésére törtek, mert féltették a maguk érdekeit. Különösen a farizeusok, írástudók és a papok törekedtek Jézus elvesztésére, mert Jézust sokan szerették és követték, s ezért féltékenyek voltak rá.

JÚDÁS ÁRULÁSA. AZ UTOLSÓ VACSORA

A főpapok és az írástudók haragudtak az ártatlan Jézusra, féltékeny, irigy emberek voltak. Folyton azon tanácskoztak, miként foghatnák el őt. Nappal nem merték elfogni, mert attól féltek, hogy a nép a pártjára áll, és megmenti. Ezért elhátározták, hogy éjszaka fogják el Jézust, amikor a nép nem látja, s nem tudja megmenteni. Ámde nem tudták, hogy éjszaka hol pihen. Amint éppen erről tanácskoztak, Júdás a főpapokhoz megy, s azt kérdi: „Mit adtok nekem, ha Jézust kezetekre adom?” A főpapok és írástudók nagyon meglepődtek, hogy éppen egyik tanítványa árulja el Jézust, de kaptak az ajánlaton és harminc ezüstpénzt ígértek. Júdás az árulás díjával meg volt elégedve; a harminc ezüstpénzt átvette a főpapoktól, és eltávozott.

Leonardo da Vinci: *Az utolsó vacsora* (1498)

„Aki velem egyszerre nyúl a tálba, az fog engem elárulni.” Jézussal egyszerre Júdás nyúlt a tálba. A tanítványokon borzalom futott végig. „Hát lehetséges, hogy elárulja valaki a tanítványok közül Jézust, aki olyan volt hozzánk, mint az édesanya gyermekeihez?” Júdás a szegyetől és dactól kipirolva eltávozott a tanítványok seregéből.

Jézus a vacsora végén a tanítványoknak kenyeret és bort adott. Amikor a kenyeret adta, azt mondta: „Vegyétek és egyétek, mert ez az én testem, amely tiérettetek megtöretik.” Ahogy a bort adta, így szólt: „Igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem, amely tiérettetek kiontatik.”

Jézus a vacsora végén a tanítványoknak kenyeret és bort adott. Amikor a kenyeret adta, azt mondta: „Vegyétek és egyétek, mert ez az én testem, amely tiérettetek megtöretik.” Ahogy a bort adta, így szólt: „Igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem, amely tiérettetek kiontatik.”

Benczédi Pál *Bibliai történetek gyerekeknek c. könyve nyomán*

BIBLIAI ÁBÉCÉ

Zakariás. Igen gyakori név a zsidóknál, a *Bibliában* 28-szor fordul elő. Zakariás próféta és Zakariás pap, Keresztelő János apja a legismertebbek.

Zakariás könyve. Az *Ószövetség* egyik könyve, amely Kr. e. 520 és 518 között íródott. Ekkor épült fel újból a babiloniak által lerombolt jeruzsálemi templom. Könyve első felében éppen ezzel foglalkozik Zakariás, a templomépítésre, a megtérésre és a testi büjt helyett az igaz ítéletre és a könyörülő szeretetre buzdít. A könyv második felében látomások és jóvendölések olvashatók Izrael jóvendő sorsáról és a Messiás eljövételéről. Megjövendöli a Megváltó számarháton történő bevonulását Jeruzsálembe, 30 ezüstpénzért való eladatását és e pénznek a fazekas elé vetését, a Messiás átszegezését, majd végső dicsőséges uralkodását, amikor „az Úr lesz az egész föld királya”.

Zakeus. „Zakeus, szállj le hamar, mert ma a te házában kell megszállnom!” – így szólt Jézus Zakeushoz, az alacsony termetű jerikói vámszedőhöz, aki egy vadfügefára mászott fel az út szélén, hogy jól láthassa az arra elhaladó Jézust. Talán azt gondolta, hogy a lombok elrejtik őt, és nem látja meg senki. De Jézus figyelmét nem kerülhette el, mert ő csalárdul szerzett vagyona helyett kegyelme gazdagságával akarta őt megajándékozni. S valóban, a Jézussal töltött együttlét teljesen megváltoztatta Zakeus addigi életét. Amikor beszélgetésük után Zakeus kijelentette: „Uram, íme, vagyonom felét a szegényeknek adom, s ha valakitől valamit kizsartoltam, négyszeresen adom vissza”, Jézus ezt mondta: „Ma lett üdvössége ennek a háznak [...] Mert az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megmentse, ami elveszett.”

Zebedeus. Betsaida környékén lakó galileai halász, Jakab és János tanítványok apja. Éppen a tó partján javígtatta fiaival a hálóit, amikor Jézus arra ment és magához szólította a két fiút. Ezek azonnal ott hagyták apjukat a bérelt halászokkal együtt, s attól kezdve Jézus állandó követői lettek.

Zebulon. Jákob és Lea fia, Izrael tizenkét törzse egyikének az ősapja. Ez a törzs a Genezáret tavától nyugatra elterülő termékeny földön telepedett le, és ott virágzó mezőgazdasága volt. Názáret, ahol Jézus nevelkedett, Zebulon törzsének egykori területén épült fel.

Zerubbábel. Sealtiel fia, a trónjától megfosztott Jekóniás király unokája, egyike ama zsidó vezetőeknek, akik a babiloni fogság után hozzákezdtek a jeruzsálemi templom újjáépítéséhez. Vele folytatódott Dávid családja s vezetett el egészen Jézusig.

Zelóta. A tizenkét apostol közül az egyik Simon volt, „akit zelótának neveztek”. A zelóták a hazafias zsidó párt tagjai voltak, elleneztek a római uralmat, és nem voltak hajlandóak adót fizetni a császárnak. Lehet, hogy Simon is közéjük tartozott, vagy legalábbis kapcsolatban volt velük.

Zofóniás. Ez a próféta annak a „jó” Jósiás királynak uralkodása alatt élt, aki nyolc évesen lépett Júda trónjára Kr. e. 640-ben. Valószínűleg Zofóniás igehirdetésének hatására hajtotta végre Jósiás istentiszteleti reformját. „Közel van az Úr napja [...] Harag napja lesz az a nap” – jóvendölte Zofóniás, és meghirdette Isten ítéletét Izrael és a környező népek fölött. Kárhóztatta Júda fiainak bálványimádását, és lelki megújulást sürgetett. Ez be is következett Jósiás király reformjával, úgyhogy Zofóniás könyve az Úr vigasztalásával és áldásának ígéretével zárulhatott: „Ne félj, Sion, ne csüggedj el! Veled van Istened, az Úr, ő erős és megsegít.”

Zsidók. A szó eredeti jelentése: júdaiak vagy júdeaiak. Jézus idején azonban a zsidók benépesítették már egész Palesztinát, s megtalálhatók voltak a Római Birodalom valamennyi tartományában. Ez a név fokozatosan mindazok jelölésére szolgált, akik Jákob (Izrael) leszármazottainak tartották magukat, vagy akiket azelőtt hébereknek neveztek. Vallásuk az egy igaz Isten tisztelete volt Mózes törvényei szerint: bárhova kerültek is, szokásaikat és istentiszteleti szertartásaikat mindenütt megtartották, ezért mindenhol elkülönültek a környező népektől. Jézus maga is zsidó volt, zsidó otthonban és zsidó szokások szerint nevelkedett. A zsidó *Bibliából*, az *Ószövetségből* tanulta meg népe vallását és hagyományait, és a zsidók zsinagógaiban prédikált.

Zsidókhöz írt levél. „Állhatatossággal fussuk meg az előttünk levő pályát. Nézzünk fel Jézusra, a hit szerzőjére és beteljesítőjére.” A *Zsidókhöz írt levélnek* ezek a mondatai adják meg a kulcsot az *Újszövetség* eme csodálatos könyvéhez. A levél ismeretlen írója emlékezteti olvasóit Jézus Krisztus mindennél és mindenkinél feljebbvaló voltára. Olvasói között lehetnek olyan zsidó-keresztények, akiket megkísértett a zsidó törvényességhez és a zsidó szokásokhoz való visszatérés kívánsága. De bárhogy is, a *Zsidókhöz írt levél*, amely Krisztus föltámadása után valószínűleg mintegy 60 évvel keletkezett, örök időkre szól az egész kereszténységhez.

Cecil Northcott *Bibliai lexikon gyerekeknek c. könyve nyomán*

Mindenféle rovatunkban most azoknak kívánunk kedveskedni, akik szeretnek a konyhában sürogni-forogni. A három recept egy-egy népszerű gasztroweboldalról származik.

GYÜMÖLCSÖS-JOGHURTOS TORTA

Hozzávalók (egy 22 cm-es tortaformához):

Alap: 20 dkg darált (vajás) keksz, 12 dkg olvasztott vaj.

Krém: 30 dkg görög joghurt, 2,5 dl habtejszín, 1 cs. vaníliás cukor, 20 dkg mascarpone vagy krémsajt, 15 g zselatin, 10 dkg cukor.

Továbbá: 2 üveg barackbefőtt (1-1 üvegnyi a krémbe és a tetejére).

Tetejére: 2 cs. színtelen tortazselé.

Elkészítés: A kekszet összekeverjük a kihűlt olvasztott vajjal, majd jól belenyomkodjuk a forma aljába és hűtőbe tesszük.

A krémhez a zselatint felöntjük kevés vízzel és hagyjuk, hogy megduzzadjon.

A befőtteket lecsepegtetjük, és a levét fel fogjuk. Természetesen készülhet másmilyen gyümölccsel is. Akár friss gyümölcsöt is használhatunk, akkor a tetejére a zselét készítsük 5 dl vízből, 2 ek. cukorból és 10 g zselatinból.

A joghurtot, a krémsajtot, a cukrokat és a tejszínt egy edénybe mérjük, majd jól kihabosítjuk az egészet.

A zselatint mikróban felolvasztjuk, majd a joghurtos krémbe keverjük. A barack felét felkockázzuk és azt is a krémbe keverjük.

A kész krémet a kekszes alapra halmozzuk, és dermedésig hűtőbe tesszük.

Közben elkészítjük a tetejére a tortazselét. 5 dl befőttleiben (ha nincs annyi, akkor pótoljuk vízzel a hiányzó mennyiséget) feloldjuk a tortazselét és hagyjuk langyosra hűlni. Ha nem befőttel dolgozunk, akkor 5 dl vízben oldjunk fel 10 g zselatint és 2 ek. cukrot.

Ha a krém megdermedt, akkor a tetejét rakjuk ki negyedelt barackkal. A tortazselét egyenletesen öntsük rá a barackra.

receptekneked.hu

TOJÁSOS VIRSLISALÁTA LILAHAGYMÁVAL

Hozzávalók: 4 pár virsli, 5 főtt tojás, 4 dl tejföl, 15 dkg majonéz, 1 ek. mustár, 1 fej lilahagyma, só és bors.

Elkészítés: A virslit és a tojásokat megfőzzük, a tejfölt, a majonézt és a mustárt összekeverjük. A hagymát apróra vágjuk, hozzáadjuk és megborsozzuk.

A keményre főtt tojások közül négyet belereszelünk az öntetbe, a virslit belekarikázzuk, az ötödik tojást 4 gerezdre vágjuk, és azzal díszítjük a salátát.

mindmegette.hu

TEPSIS LAPCSÁNKA

Hozzávalók: 6 közepes burgonya, 3 tojás, 2 dl tejszín, 1 ek. olaj, 1 mk. szódadikarbóna, 3 ek. liszt, 3 ek. tejföl, 1 gerezd fokhagyma, 15 dkg reszelt sajt, ízlés szerint só és bors.

Elkészítés: A burgonyákat meghámozzuk, nagylyukú sajtreszelőn lereszeljük.

A reszelt krumplit összekeverjük a tojással, tejszínnel, olajjal, szódadikarbónával, liszttel, sóval, borssal, majd egy sütőpapírral bélelt tepsibe simítjuk, és 200 fokra előmelegített sütőben 25 perc alatt készre sütjük.

gastrohobby.hu

(BETŰ)DZSUNGEL

Az alábbi betűdzsungelben 3 állat és 3 gyümölcs neve bújt el. Megtalálsz mindegyiket?

Z	B	Y	B	É	M	A	M	S	K
H	Ó	D	S	J	A	H	C	É	Á
T	E	H	É	N	N	P	C	X	P
B	A	K	O	L	D	S	U	Ő	O
H	I	A	L	M	A	C	K	K	S
V	L	R	Ű	A	R	R	K	P	Z
I	N	F	H	J	I	Á	I	D	T
D	Z	I	B	A	N	Á	N	I	A
R	G	O	A	M	S	Á	I	Z	K
A	K	E	L	E	F	Á	N	T	X

NÉVANAGRAMMÁK

A következő betűhalmazok mindegyikéből egy-egy magyar vezetéknev rakható ki.

abósz –
eéhnmt –
aafkrs –
áábfin –
óhtt –
áckosv –
álmnor –
ikss –
agny –

SUDOKU

Írd be a számokat a táblázatba 1-től 4-ig úgy, hogy egy számjegyet minden sorban és minden oszlopban csak egyszer fordulhat elő!

3			1
	2	1	3
		3	4
1	3	4	

HOGY MONDJA?

Hogyan nevezzük az alábbi állatok „beszédét”? (pl.: a tyúk kotkodácsol)

A béka –

Az egér –

A varjú –

A ló –

A tehén –

A disznó –

A gólya –

A cica –

A kakas –

PÁRATLANOKBÓL

Ennél a rejtvénynél mindössze egy állat nevének keressük. Hogyan találhatod meg? Nincs más dolgod, mint kihúzni a rácsból azokat a betűket, melyek kétszer is szerepelnek a halmazban. Ha ezzel végeztél, a megmaradt betűket oszloponként összeolvasva megtudod, mire (vagyis inkább kire?) vagyunk kíváncsiak!

J	A	N	Ü	I
Ü	Ó	C	É	L
T	R	É	M	J
S	C	M	Á	Ó
R	I	K	T	N

A megfejtéseket az irka.kmpsz@gmail.com-mail címre várjuk!

Gál Csenge, Beregszász

Penzenstadler Eleonor, Beregszász

A 2021/2. SZÁM REJTVÉNYEINEK MEGFEJTÉSEI

Fejsszámolás: ez első két sorban minden számhoz hozzáadunk 18-at, az utolsóból pedig kivonunk 24-et; a harmadik sorban mindegyikből kivonunk 24-et.

6	24	42	60	36
96	114	132	150	126
102	78	54	30	6

Állatsereglet: a 3. sorban lévő szavakat pótolhatjuk be: egérút, macskakő, darázsderék, csirkefogó.

Szókereső: malom és Anita.

Névkereső: Szilárd, Dóra, József, Viktória, Ildikó, Lajos, Ferenc.

Állati: libasor, medvetalp, tücsökzene, egérfogó, számárlétra, disznótor, csirkepaprikás, tigriscsíkos, oroszlánszívű.

A helyes megfejtést beküldők közül **Baksa Zsolt Áron** (Csongor), **Kiss Sándor** (Tiszabökény), **Iván Ádám** (Beregszász) és **Baksa Botond** (Nagybereg) részesül jutalomban. Gratulálunk!

Tóth Lilla, Beregszász

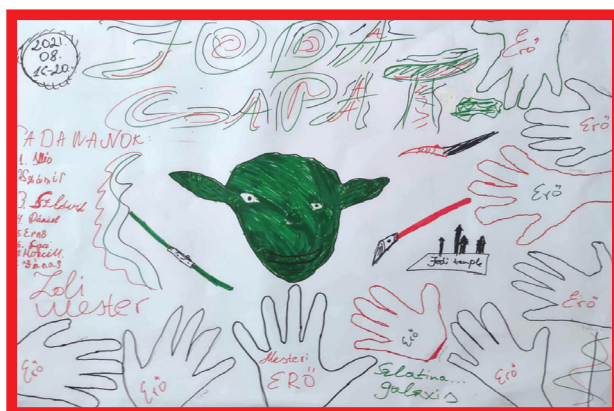
Smile csapat plakátja

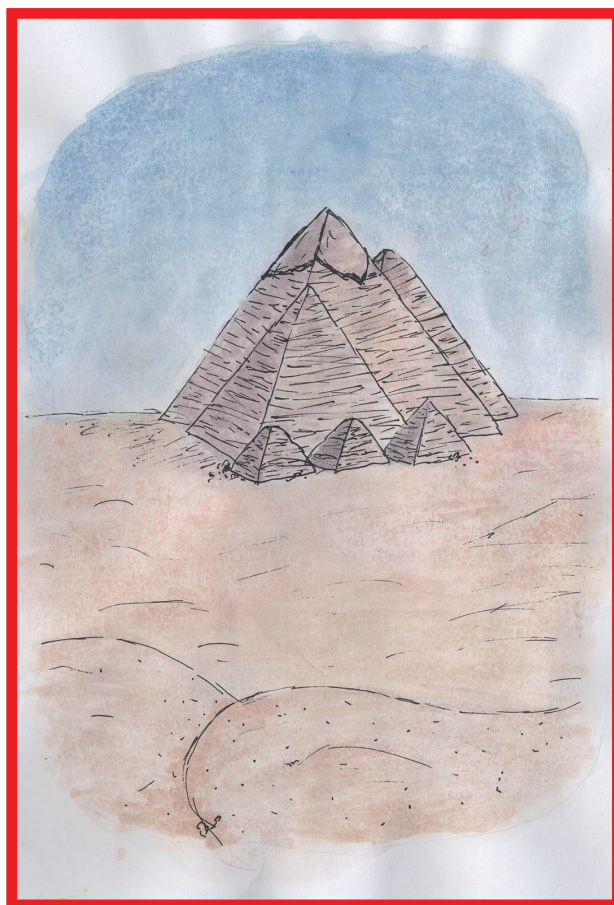
Szivárványok csapat plakátja

Tulipánok csapat plakátja

Yoda csapat plakátja

Penzenstadler Eleonor, Beregszász